

Fuchsie pro všechny

Úvod do pěstování

Pavel Talich

Žádná část tohoto textu – Fuchsie pro všechny – nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem dalšího rozšiřování v jakékoliv formě či jakýmkoliv způsobem bez písemného souhlasu vlastníka autorských práv.

Prolog

Fuchsie jsem poznal díky blízké známosti s římskokatolickým farářem Jiřím MRÁZem z Bělčic v jižních Čechách. Jeho nadšení pro fuchsie bylo velmi nakažlivé a tak jsem ani já neodolal. Postupem času jsem byl také seznámen s Pavlem VLÁŠKEM z Buchlovic, v jehož péči je kompletní sbírka fuchsíí dostupných v České republice. Při jednom našem setkání jsme dospěli k závěru, že by bylo vhodné sepsat malou příručku o fuchsíích, kterou bychom věnovali Jiřímu MRÁZovi za jeho obětavost. Bohužel tento nadšenec pro fuchsie zemřel koncem roku 1999, aniž by se podařilo cokoli napsat. O něco později německý šlechtitel fuchsíí Karl STRÜMPER vyšlechtil a na jeho počest pojmenoval novou odrůdu fuchsie VIKAR MRAZ, kterou v roce 2001 přivezl a věnoval do Buchlovic. Spolu s ním přijeli i autoři rakouských příruček o pěstování fuchsíí, manželé Elisabeth a Hans SCHNEDLovi. Jejich publikace byly natolik inspirativní, že dodaly poslední impuls k sepsání tohoto textu.

Cílem následujících stránek je seznámit začínající pěstitele fuchsíí s touto květinou a pomoci jim radou při jejím pěstování.

Zájem o příručku a naléhání Pavla VLÁŠKA mě přinutilo zrevidovat a doplnit původní rukopis, který byl publikován v roce 2003 v nakladatelství LYNX Brno. Nyní, prostřednictvím internetu, jsou tyto aktualizované informace k dispozici pro všechny pěstitele fuchsíí.

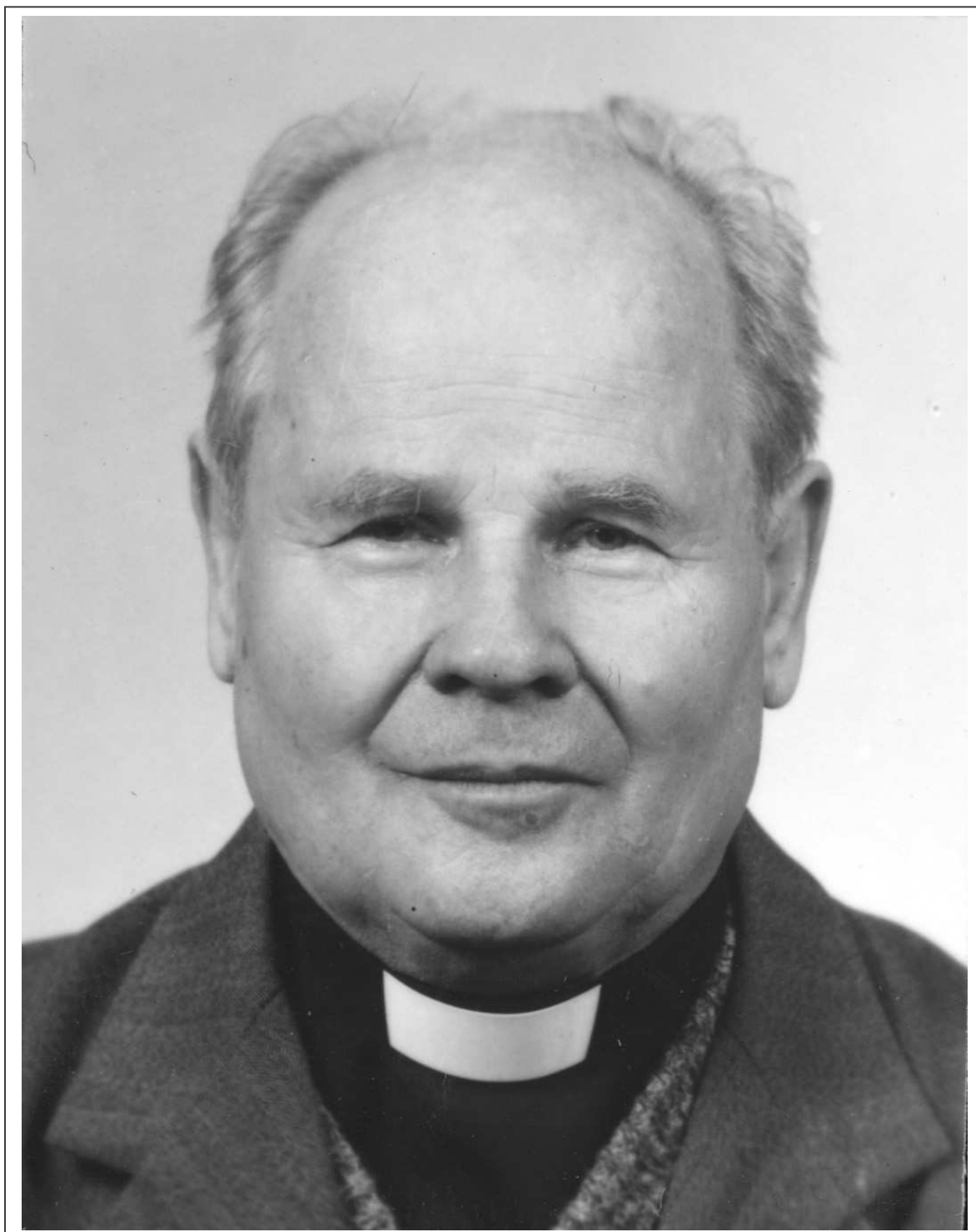
Autor textu
© Pavel Talich, ing.

Autor fotografií
© Pavel Vlášek, ing.

Autor kreseb
© Dana Skopcová, ing.

Revidováno a umístěno na internetu v roce 2006.

Věnováno památce nadšeného sběratele fuchsii římskokatolickému faráři Jiřímu MRÁZovi z Bělčic (1931 – 1999).

Úvod

U fuchsii byl na začátku františkánský mnich a botanik Charles PLUMIER (1646 – 1704), který na popud Ludvíka XIV. podnikal objevitelské cesty do Jižní Ameriky s cílem nalézt nové, pro člověka užitečné rostliny. V roce 1689 navštívil Antily, v letech 1689 až 1690 byl na ostrově Martinique a v letech 1695 až 1697 pobýval v oblasti tenkrát označované jako Západní Indie (Guadeloupe, Santo Domingo). Rostliny, které objevil v Americe, popsal roku 1703 v knize *Nova Plantarum Americanarum Genera*. V ní je také první zmínka o fuchsii, která je tam však vyobrazena nepřesně. PLUMIER ji nazval *Fuchsia triphylla flore coccinea* (rostlina třílístá s červeným květem) na počest Leonarda FUCHSE (1501 – 1566), německého botanika, profesora lékařství v Tübingenu. FUCHS je považován za otce botaniky, v letech 1542 až 1543 vydal dílo *New Herbarium (De Historia Stirpium Commentarii Insignes)*, kde se zabýval 500 druhy rostlin. Přesná ilustrace fuchsie byla publikována roku 1725. V roce 1753 byla tato rostlina přejmenována C. LINNÉ na *Fuchsia triphylla coccinea*. Místo původního nálezu nového rostlinného rodu bylo dlouho nejasné. Až Američan Thomas HOGG v roce 1873 poslal semena *Fuchsia triphylla* do Botanické zahrady v New Yorku ze Santo Dominga.

Do Evropy zatím fuchsii dovezl do botanické zahrady v Kew u Londýna kapitán FIRTH v roce 1788. Byla to *Fuchsia coccinea* z Brazílie a FIRTH je považován za první osobu, která dovezla fuchsii do Kew. Není přesně známo, kdy byly v Evropě vypěstovány první rostliny fuchsie. COOUTS ale uvádí, že to bylo v letech 1786 až 1789, jiní autoři uvádějí rok 1793, kdy anglický zahradník James LEE vysel a dopěstoval rostlinu pravděpodobně *Fuchsia coccinea* a v Londýně na okenním parapetu objevil její obchodní potenciál. Joseph HOOKER (1817 – 1911) zmiňuje rostlinu fuchsie z Brazílie. Poté šel vývoj velmi rychle kupředu: *Fuchsia corymbiflora* (nyní *Fuchsia boliviana*) byla poprvé popsána v letech 1777 až 1788, *Fuchsia lycioides* z pouště Atacama v roce 1807, *Fuchsia microphylla* v roce 1823 a *Fuchsia arborescens* v roce 1825. Dva nové druhy byly objeveny na Novém Zélandu, v roce 1776 *Fuchsia excorticata*, v roce 1839 *Fuchsia procumbens*. Mezi roky 1778 a 1788 Ruiz a Pavón poslali z Peru rostliny *Fuchsia apetala*, *Fuchsia decussata* a *Fuchsia serratifolia* (nyní pravděpodobně *Fuchsia denticulata*).

Hybridizace fuchsie začala v roce 1825, kdy bylo provedeno křížení druhů *Fuchsia coccinea* a *Fuchsia macrostema* s druhem *Fuchsia arborescens*. Sice neznáme žádné výsledky těchto prvních experimentů, ale v roce 1835 byl získán první kříženec s nahoru otočenými okvětními lístky. Cílem dalších pokusů bylo vyšlechtit bílý květ fuchsie. První semenáč s bílou trubkou a bílými kališními lístky získal GILLIVER v roce 1840. Byla to odrůda VENUS VICTRIX, která je považována za první významný hybrid fuchsii. Další křížení ve čtyřicátých letech 19. století vedlo k rozvoji a rozšíření obchodu s touto květinou a hned s tímto rozvojem následovaly celkem pochopitelné potíže s názvy nových kultivarů. V roce 1848 se objevila PORCHEROVA kniha o fuchsii a v roce 1852 HENDERSON publikoval katalog dostupných odrůd, který zahrnoval také odrůdy PUMILA a RICCARTONIL. Neustále se objevovala jména nových šlechtitelů: v Británii to byl W. H. STORY, ABBOT s plnokvětou odrůdou QUEEN VICTORIA a pruhovanou fuchsii STRIATA, dále to byl W. BULL a D. HENDERSON. Ve Francii zahradník Victor LEMOINE (1823 – 1911) vyšlechtil více než 400 odrůd fuchsii. Významný rozvoj šlechtění probíhal také v Rakousko-Uhersku (Čechy a Morava): J. N. TVRDÝ, Belgii: CORNELISSEN a Holandsku. V Německu Carl BONSTEDT vyšlechtil první významné triphylla hybridy v letech 1904 až 1906 zahrnující mimo jiné odrůdy THALIA a GARTENMEISTER BONSTEDT.

Nadšení pro fuchsie, které trvalo téměř jedno století, pohaslo počátkem první světové války. Ale v roce 1929 za založen významný spolek pěstitelů fuchsii American Fuchsia Society, který dovezl z Evropy mnoho rostlin fuchsii a její členové začali se šlechtěním ve velkém rozsahu. Další spolek British Fuchsia Society byl založen v roce 1938 a po konci druhé světové války vznikají další společnosti sdružující milovníky fuchsii po celé Evropě (Německo, Rakousko, Holandsko, Belgie, Francie aj.). I v sousedním Slovensku byla v roce 2005 založena společnost pěstitelů fuchsii. Poslední vlna zvýšeného zájmu o fuchsie v evropských zemích nastala okolo devadesátých let minulého století. V době růstu zájmu o fuchsie šlechtitelé začali produkovat nové odrůdy s využitím původních botanických druhů fuchsii a obchod s novinkami nabral zvýšené obrátky, který trvá dosud.

Do Čech se fuchsie dostaly v polovině 19. století prostřednictvím zámeckých zahradníků a na Moravu, kde byl mimořádný zájem o šlechtění rostlin podněcený informacemi hraběte Leopolda BERCHTOLDA z Buchlovic, již koncem 18. století. Po roce 1850 se šlechtění zahradních kultur soustředilo okolo Johanna Gregora MENDLA. Mezi jeho přátele a spolupracovníky patřil i zahradník Jan Nepomuk TVRDÝ, který vyšlechtil několik odrůd fuchsii (např. DEUTSCHE PERLE, EUROPA, SCHNEEBALL aj.), které byly a jsou stále známé po celé Evropě. Nejúspěšnějším českým výpěstkem je však převisle rostoucí odrůda MÁRINKA, o jejíž rozšíření se zasloužila francouzská firma ROZAIN-BOUCHARLAT a německá HEINEMAN. MÁRINKA byla vyšlechtěna lékařem ŠTIKOU. Všechny části jejího květu jsou jednobarevně červené. Patří mezi nejbohatěji kvetoucí převislé kultivary, a je stále přítomna v sortimentech pěstitelů fuchsii celého světa.

V roce 1970 uzavřel Karel HIEKE v Průhonicích srovnávací pokusy se světovým sortimentem odrůd fuchsii. Část tohoto sortimentu (asi 350 odrůd) se nakonec dostala až na zámek v Buchlovicích. Za účasti soukromého sběratele a pěstitele fuchsii faráře Jiřího MRÁZE z Bělčic byl tento sortiment zrevidován a doplněn. Díky především jeho úsilí byl tento sortiment neustále udržován a doplňován novými odrůdami i původními botanickými druhy fuchsii dovozem ze zahraničí. Bohužel Jiří MRÁZ zemřel na konci roku 1999. Dnes se v prostorách buchlovického zámku a parku nachází bohatý sortiment fuchsii čítající asi 1200 odrůd a druhů. Tato sbírka je po celou dobu její existence udržována pod starostlivým vedením Pavla VLÁŠKA. Od roku 1982 je zde pravidelně každoročně v letních měsících otevřena prodejní výstava rostlin fuchsii umístěná v hospodářské části zámku.

Popis rostliny

Abychom mohli fuchsie přesně popsat, musíme znát názvy jejich jednotlivých částí. Každá z mnoha odrůd má své charakteristické znaky. Nejdůležitějším z nich je barva květů a listů. Tyto základní odrůdové znaky, se ale mohou lišit podle podmínek pěstování. Listy i květy mohou být světleji nebo tmavěji zbarvené nebo více lesklé či matnější. Tato variabilita je podmíněna podmínkami, kde byly rostliny vypěstovány a závisí od složení substrátu, hnojení, vlhkosti a umístění na slunci či ve stínu nebo venku či ve skleníku.

Pro přesné určení nesčetných odstínů barev květů existuje barevná stupnice Britské Královské zahradnické společnosti, která zahrnuje 800 barevných variací. Pro běžného pěstitele to není důležité, ale při registrování nové odrůdy je nutné uvádět barevný kód květu podle této stupnice.

Rozmanitost tvarů květů a poupat fuchsii je pozoruhodná. Poupata mohou být štíhlá, podlouhlá, tlustá, kulovitá, kulatá aj. Květy jsou velmi drobné od několika mm, ale také mohou být dlouhé více než 10 cm. Skládají se z trubky, kališních a korunních lístků, zpravidla z osmi tyčinek a jednoho čtyřpouzdrého semeníku. Pestík s bliznou, čnělkou a semeníkem je samičí orgán květu a tyčinky s nitkou a prašníkem jsou samčí orgány. Jednoduše kvetoucí odrůdy mají čtyři korunní lístky, poloplné odrůdy mají pět až osm korunních lístků a plné odrůdy mají devět a více korunních lístků. Květy vyrůstají v paždí listů jednotlivě nebo po několika a také mohou tvořit vrcholová květenství. Po opylování a oplození květu se vytvoří ze semeníku tmavě zbarvený plod, vícesemenná jedlá bobule.

Také list fuchsie je proměnlivý co do tvaru, velikosti i barvy. Může měřit od 5 mm do 15 cm a barva se může měnit od světle zelené po tmavě zelenou. Existují i tzv. pestrolisté formy, bělozelené nebo žlutozelené. Tvar listu může být podlouhlý, kopinatý, eliptický, srdčitý či oválný. Ukončení listu může být více či méně špičaté, jeho báze tupá, špičatá, srdčitá nebo zaoblená. Dalším znakem je okraj listu, který může být celokrajný, vykrajovaný, zubovitý nebo zoubkovaný.

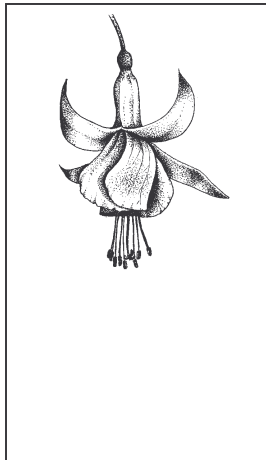
Činností šlechtitelů amatérských i profesionálních a nadšených pěstitelů fuchsii po celém světě nabízí fuchsie v současné době nepřehledné množství variací. Pěstitelé, kteří se hlouběji zajímají o fuchsie, dále rozlišují mezi fuchsiami původní botanické druhy, vyšlechtěné odrůdy neboli hybridy a tzv. triphyly. Fuchsie jsou tvarově a barevně velmi proměnlivé a pro pěstitele hodně zajímavé.

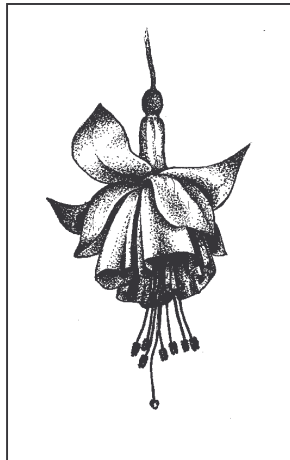
Části rostliny fuchsie

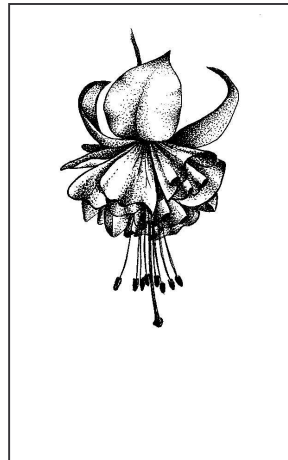
Části květu fuchsie

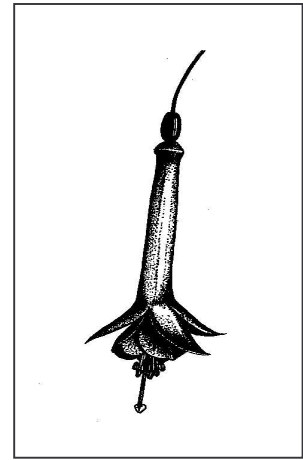
Jednoduchý květ

Polo-plný květ

Plný květ

Květ typu triphyla

Růstové formy

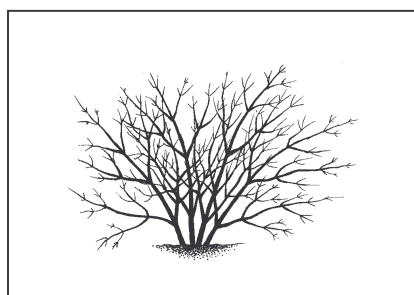
Ve své domovině rostliny fuchsii rostou jako polokeře, keře nebo malé stromky. Známe tři přirozené formy růstu.

Vzpřímeně rostoucí fuchsie mají mohutný a bujný růst. Ze silných, vzpřímeně rostoucích výhonů vyrůstají opět vzpřímeně rostoucí boční výhonky. Tato růstová forma je vhodná k přímé výsadbě do záhonů, protože výhony s květy se nedotýkají země. Mohou se použít jako podnož při roubování polo-převisele nebo převisele rostoucích odrůd na kmínek. Je dobré, že málo odrůd má křehké výhony, které by mohl zlomit vítr. Častějším zaštipováním výhonů lze i tuto formu udržovat v přiměřené velikosti. Z odrůd takto roste například ANNABEL, CELIA SMEDLEY, GRÜSS AUS

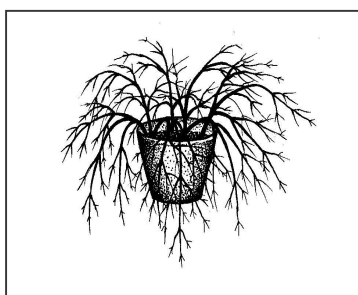
DEM BODETHAL, PINK CLOUD, PHYLLIS, SHANSKI a triphyla hybridy BILLY GREEN, KORALLE, GÖTTINGEN, THALIA.

Polo-převíslé rostoucí fuchsie mají krásný pružný vzhled. Jejich dlouhé a tenké výhony se při vánku elegantně pohupují. Prodlužující se výhony postupně zakrývají květináč a proto je tato forma vhodná pro balkónové truhlíky, okenní parapety, různé žlaby, kde se může rozvinout do plné krásy. Do této skupiny můžeme zařadit například odrůdy BLUSH OF DOWN, DAWN, GOLDEN GLOW, MRS. POPPLE, SALMON GLOW, WHITE KING.

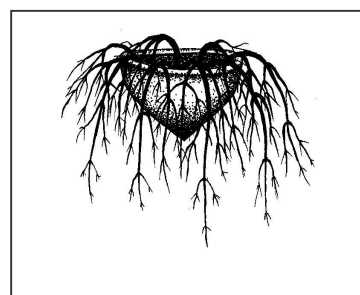
Převíslé rostoucí fuchsie jsou vhodné především do závěsných košů, ale i v balkónových truhlících svými dlouhými výhony upoutávají pozornost mezi dalšími balkónovými květinami. Jejich výhony se ohýbají dolů, jsou pružné a odolné větru. Do závěsného koše se vysazují tři rostliny po obvodu a je vhodné do jeho středu zasadit ještě jednu, kterou více zaštipujeme. Koš potom vypadá dekorativněji. Převíslé rostoucí odrůdy jsou velmi krásné také v nástěnných koších. Tyto koše není příliš dobré umisťovat na jižní zdi, protože ty odrážejí mnoho tepla. V této skupině také existuje široký výběr odrůd od malokvětých po velkokvěté, od jednoduchých po plnokvěté, např.: AMBASSADOR, JACK OF HEARTS, LAURIE, MÁRINKA, RED SPIDER, ROUGH SILK, TEXAS LONGHORN, WALZ LUIT aj.

Růst vzpřímený

Růst polo-převíslý

Růst převíslý

Díky různým formám růstu je možné tuto květinu dopěstovat do rozmanitých dekorativních tvarů. Pro některé pěstitele fuchsii, může být tvarování rostlin dalším krokem k rozšíření své záliby.

Základním a nejjednodušším tvarem je **keř**. Při tvarování keře necháme na sazenici vyrůst čtyři páry listů, z nichž poslední pár odštípeme. Potom ze zbylých třech listových kolének vyroste šest nových výhonků. Tento postup opakujeme na každém výhonku do té doby, než má keř patřičnou strukturu.

Pokud ze sazenice chceme dopěstovat **stromek**, ponecháme ji růst až do požadované výšky. Aby rostlina byla pěkně rovná, přivazujeme ji v krátkých vzdálenostech k hůlce. Výhonky vyrůstající v paždí listů u kmínku odstraňujeme. Když hlavní výhon doroste do požadované výšky, odštípeme jeho špičku a necháme vyraší boční výhonky z posledních třech listových kolének. Boční výhonky dále zakracujeme jako při tvarování keře. Na kmínku ponecháme listy až do jejich samovolného opadu nebo do doby, kdy vytvoříme korunu. Pro pěstování stromku nejsou vhodné převíslé rostoucí odrůdy, protože nevytvoří silný, rovný kmínek. Ale můžeme takto převíslé rostoucí odrůdu naroubovat na silný kmen vzpřímeně rostoucí odrůdy.

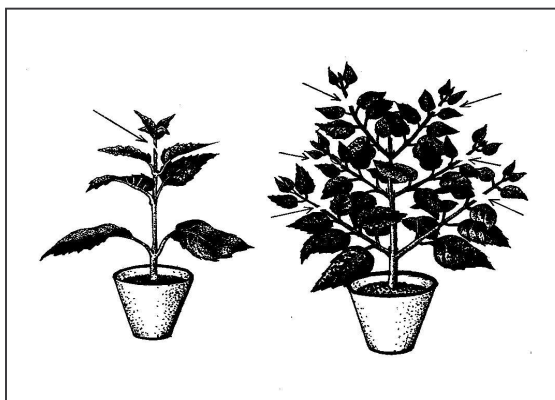
Asi nejobtížnějším tvarem je **pyramida**. Pro ni jsou vhodné vzpřímeně rostoucí odrůdy, které také dobře větví. Tvarování nám potrvá dva až tři roky a přitom nesmí dojít k zastavení růstu tvarované rostliny. To je v podstatě možné jen při jejím umístění přes zimu ve vytápěném skleníku nebo zimní zahradě. U sazenice za čtvrtým listovým párem odstraníme špičku. Silný boční výhonek z posledního paždí listu dále pěstujeme jako hlavní kmen a potom jej zase po čtyřech listových párech zaštipneme. Tento postup opakujeme třikrát až čtyřikrát. Takto vytvarované pyramidy se ve vzrůstu nakonec téměř podobají jedličkám. Základní podmínkou tohoto dekorativního tvaru je udržování rovného růstu, který podpoříme vyvazováním rostliny k hůlce. Rovněž boční výhony vyvazujeme do vodorovné polohy k hůlkám. Nejspodnější větve musí mít největší délku a další řady větví nad nimi postupně podle tvaru pyramidy zakracujeme.

U tvaru **špalíru** hlavní výhonek pěstujeme až do požadované výše a boční výhonky vyvazujeme vodorovně. Obdobně se postupuje také u tvaru **vějíře**, ale výhonky vyvazujeme ve stejnoměrném úhlu šikmo vzhůru.

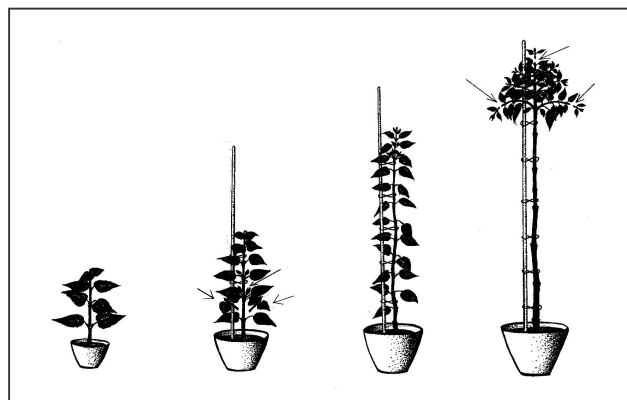
Krásný pohled je na dekorativní **sloup**. Při jeho tvarování zaštipneme sazenici za druhým párem listů a ponecháme růst do výšky dva výhony. Jeden výhon necháme vyrůst až na požadovanou výšku, druhý může být i kratší. Jako základ pro tvarování také můžeme vysadit dvě sazenice vedle sebe. Všechny boční výhonky musí být stejně dlouhé, abychom docílili pravidelného tvaru sloupu.

Zajímavým tvarem může být i **prsten**. Základem pro něj jsou dva kruhy ze silného drátu vzájemně propojené příčkami a ukotvené do dna většího květináče. Do květináče vysadíme raději dvě sazenice a výhony vyvazujeme po každé straně prstenu vzhůru tak, aby se kruh uzavřel. Neustále zaštipujeme a vyvazujeme dlouhé výhony, abychom udrželi zřetelný tvar prstenu. Přes zimu, když opadne listí, odstraníme slabé a odumřelé výhony.

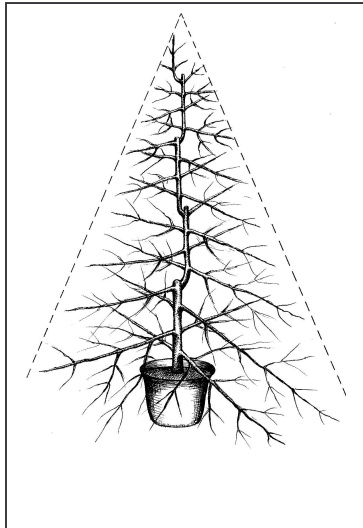
Umění pěstování **bonsají** vzniklo v Číně, přičemž existuje mnoho tvarů, které vyházejí z čínské filozofie. Také některé odrůdy fuchsii jsou velmi vhodné pro toto časově a pracově náročné tvarování. Na začátku potřebujeme malý květináč o průměru 5 cm a zakořenělou sazenici. Protože bonsai by neměla být vyšší než 30 cm, použijeme sazenici přibližně stejné velikosti. Vhodný substrát pro výsadbu se může skládat z 10 dílů rašeliny, 1 dílu písku a 1 dílu jemného štěrku a trochy dlouhodobě působícího hnojiva. Do tohoto substrátu vysadíme sazenici a i hned začneme s tvarováním. K tomu použijeme izolovaný drát, který navineme okolo kmínku a bočních výhonů. Přitom je nesmíme poškodit natož nalomit. Potom takto ovázané části rostliny opatrně ohýbáme do požadovaného tvaru. Základním čínským symbolem je trojúhelník, u kterého je nejvyšším bodem obloha, nejnižším země a středním bodem je člověk. K tomuto symbolu by se tvarování bonsaje mělo přiblížit. Je ale třeba počítat s tím, že celé jedno vegetační období potrvá než se rostlina zpevní. Potom ji lze přesadit do speciální bonsajové misky. Miska by neměla být příliš mělká. Její dno vyložíme mechem, který dobře zadržuje vodu, na něj navrstvíme výše popsaný substrát, do kterého zasadíme vytvarovanou rostlinu fuchsie. Potom již můžeme tvarovací drát odstranit. Na zimu mladou bonsai postavíme nejlépe do chladné místnosti na okenní parapet. Předtím ji můžeme preventivně ošetřit pesticidy proti chorobám a škůdcům. Během zimního klidu ji nepřihnojujeme a zaléváme jen tolik, aby kořenový bal zůstal vlhký. V dalším roce je třeba hodně přemýšlet a mít velkou trpělivost, abychom symbolického tvaru trojúhelníku dosáhli. Proto musíme zaštipovat a prostřihávat rostlinu, ale i zakracovat kořeny. Přitom se vlastně i ukáže, zda jsme si vybrali vhodnou odrůdu. Ta by měla pomalu růst a mít menší listy a květy. Podrobnější informace pro zájemce o tvarování a pěstování bonsají lze nalézt ve speciální literatuře. Z botanický druhů jsou pro bonsai vhodné téměř všechny variety druhu *F. magellanica*, variety *F. regia* a především drobnokvěté druhy ze sekce ENCLIANDRA např. *F. encliandra*, *F. microphylla*, *F. cyliandracea* nebo *F. thymifolia*. Pro tento účel jsou vhodnými odrůdami ABBÉ FARGES, BOBBY SHAFTOE, CALEDONIA, ELEANOR LEYTHAM, LENA, PAPOOSE, PHYLLIS, PIXIE, TOM THUMB.

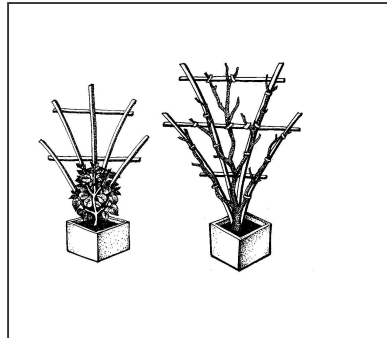
Tvarování keře

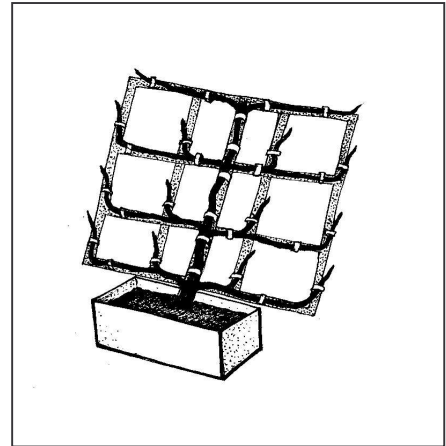
Tvarování stroměčku

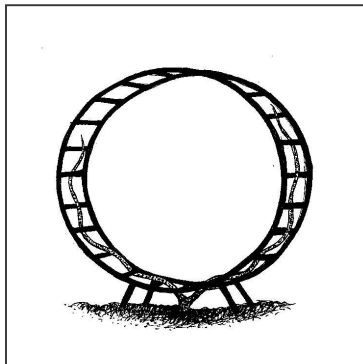
Tvarování pyramidy

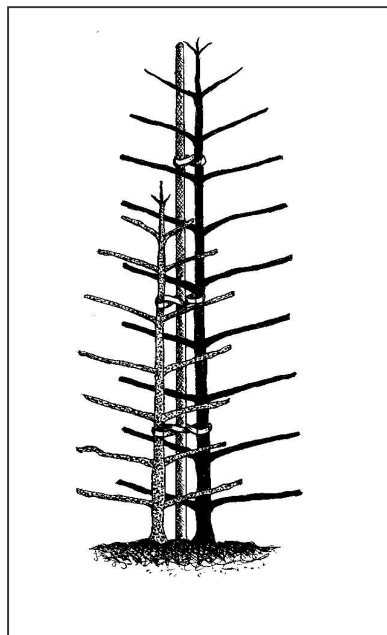
Tvarování vějíře

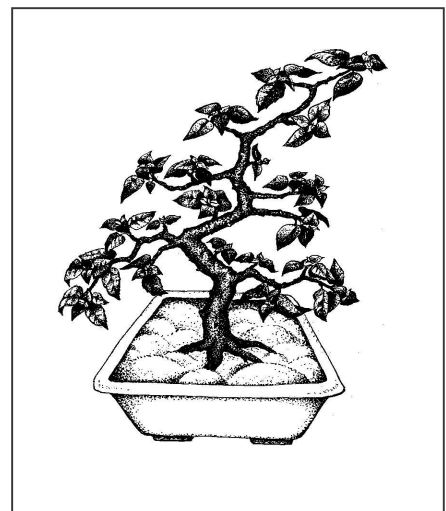
Tvarování špalíru

Tvarování prstenu

Tvarování sloupu

Tvarování bonsaje

Fuchsie v průběhu roku

Pro rychlou orientaci je dobré shrnout péči o fuchsie do stručného kalendářního přehledu. Podrobnější popis jednotlivých činností jako je příprava substrátu, přesazování, zakořeňování řízků, pěstování zimovzdorných odrůd a druhů, přezimování a další bude uveden v následujících kapitolách.

Od počátku března do poloviny dubna dochází podle nadmořské výšky k postupnému oteplování a v této době stěhujeme fuchsie na světlo a do tepla. Pobídneme je tím k novému rašení. Je to doba, kdy v květináčích se suchou zeminou můžeme vidět jenom holé stonky fuchsii s dlouhými, vodnatými výhonky. Proto je třeba rostliny přenést na světlo, ale mimo přímé slunce. Ihned je trochu zalijeme vodou, tak aby se zemina zvlhčila a lépe potom přijímala vodu. A po krátké době je zalijeme ještě jednou. Nové vodnaté výhonky odstříhneme asi 2 cm od kmínku nebo větve. Výhonky zásadně neodtrháváme, protože bychom způsobili rány v kůře. Na rostliny velmi dobře působí orosení vlažnou vodou jednou až dvakrát týdně. Asi po třech týdnech si rostliny zvyknou na světlo a můžeme je začít přesazovat. Důležité je v této době stále chránit fuchsie před mrazem.

Březen – Všechno nám opět začíná. V tomto čase mají výhodu majitelé skleníku nebo zimní zahrady, protože fuchsie je třeba umístit na světlejší a teplejší místo. Asi po třech týdnech přivyknání na světlo začínáme s přesazováním. Substrát pro přesazení si můžeme namíchat nebo si koupit hotovou směs. Pro přesazování je vhodné mít čisté květináče, bez usazenin solí z hnojiv.

Duben – Je nejvyšší čas na přesazování. Pěstební substrát si můžeme připravit sami doma nebo si koupíme hotovou směs. Při přesazování kořenový bal částečně zbavíme zeminy a také zakrátíme kořeny. Přesazené rostliny postavíme na světlé místo, ale mimo přímé slunce. Velmi opatrně zaléváme tak, aby nedošlo k přelití rostlin. Vhodnější je rosení. Často větráme a kontrolujeme případný výskyt plísně šedé.

Květen – Zaštipujeme. Přihnojováním dusíkem podporujeme růst a častým zaštipováním tvarujeme rostliny. Odebíráme jarní řízky. Po ledových mužích můžeme rostliny přenést ven. V této době raději zaléváme ráno, aby rostliny byly na noc oschlé. Kontrolujeme již výskyt škůdců, především molice skleníkové.

Červen – Bohatě hnojíme dusíkatými hnojivy. Už nezaštipujeme výhony, protože bychom oddálili kvetení. Pokud je potřeba zalévat, provádíme to raději ráno, aby rostliny nebyly na noc mokré. Na fuchsích můžeme již objevit první květy. Otevírá se každoroční stálá prodejní výstava fuchsí na zámku v Buchlovicích, která trvá do září.

Červenec – Hnojíme již především fosforečnými a draselnými hnojivy na podporu kvetení a dvakrát zařadíme hnojivo dusíkaté. Zaléváme bohatě, a protože jsou vyšší teploty, můžeme zalévat také večer. Průběžně odstraňujeme staré květy a semeníky a udržujeme okolí rostlin v čistotě. Rostliny citlivější na slunce pěstujeme ve stinném prostředí. Vyšší teploty více podporují napadení škůdci a proto sledujeme možný výskyt molice skleníkové, svilušek, případně houbových chorob, rzi. V případě výskytu provedeme ochranný zásah.

Srpen – Provádíme mírný letní průřez rostlin. K hnojení používáme hnojiva s převahou fosforu a draslíku. Po průřezu můžeme pro podpoření regenerace a růstu rostlin přihnojit dusíkem. Rostlinám prospívá časté rosení. Nerosíme ale za přímého slunečního svitu, neboť by mohlo dojít k popálení rostlin. Regulujeme případný výskyt škůdců nebo chorob, odstraňujeme odkvetlé květy a vytvořené semeníky a odklízíme opadlé květy či listy.

Září – Přestáváme hnojit. Zaléváme opět raději ráno. Zálivka už nebude mnohdy nutná každý den. V této době začíná podzimní kvetení rostlin. Pravidelně odstraňujeme staré květy, zežloutlé listy i vytvořené semeníky. Okolí rostlin udržujeme v čistotě, aby se nešířily houbové choroby. Nyní je vhodná doba pro odběr podzimních řízků a jejich zakořeňování, ale je třeba si dávat pozor na výskyt plísně šedé. Tato houba se především vyskytuje za chladného počasí při vysoké vzdušné vlhkosti.

Říjen – Připravujeme se na přezimování. Je třeba vyčistit a připravit místo na přezimování rostlin. Pokud začíná teplota klesat pod 8 °C, uklidíme triphyla hybridy. Tato skupina fuchsí potřebuje teplotu přes zimu minimálně 8 až 10 °C. Ostatní odrůdy můžeme uklidit později. První mráz jim neuškodí, protože namrzlé části odstříhneme a potom máme i méně práce s úklidem opadlých listů a květů v místě přezimování. Zakrácení výhonů před zimním uložením rostlinám neškodí.

Listopad – Kontrolujeme vlhkost kořenového balu rostlin a podle toho zaléváme. Je třeba si ale uvědomit, že květináče z pálené hlíny vysychají rychleji než z umělé hmoty. Uklízíme opadané listy, protože po zálivce vlhne a zahnívá.

Prosinec – Pravidelně kontrolujeme vlhkost kořenového balu. Případně může ověřit výskyt škůdců (mšic) v prostorách, kde jsou vyšší teploty.

Leden – Odstraňujeme opadlé listy a čistíme okolí rostlin. Nezbytná je kontrola vlhkosti kořenového balu. Vodnaté výhonky odstříhneme asi 1 cm od kmínku nebo větví. Při odtrhnutí by vznikla rána v kůře, která by byla vstupní branou pro infekci houbami. V zimním období je čas na studium literatury, katalogů a získávání nových informací.

Únor – Je to poslední měsíc klidu. Fuchsie budou také potřebovat zalít. Již se těšíme na březen, počátek jara a na krásný čas s fuchsiami.

Stručný přehled činností během roku

Leden	Únor	Březen	Duben	Květen	Červen	Červenec	Srpen	Září	Říjen	Listopad	Prosinec
prořezáváme									prořezáváme		
			hnojíme dusíkem								
						hnojíme fosforem a draslíkem					
zaléváme dle potřeby									zaléváme dle potřeby		
			zaléváme denně								
			rosíme listy								
doba klidu									doba klidu rostlin		
			kontrola rostlin a ochrana proti mšicím a molici skleníkové								
			kontrola rostlin a ochrana proti sviluškám a rzi								

Substrát pro sázení

Velmi důležitým prvkem pěstování fuchsii je substrát na přesazování a sázení. Měl by obsahovat nezbytné živiny pro rostliny. Dobrý substrát je důležitý proto, aby i v malém květináči mohla fuchsie stále růst. Substrát, je jedno zda si jej připravíme sami doma nebo jej koupíme, může mít různé složení.

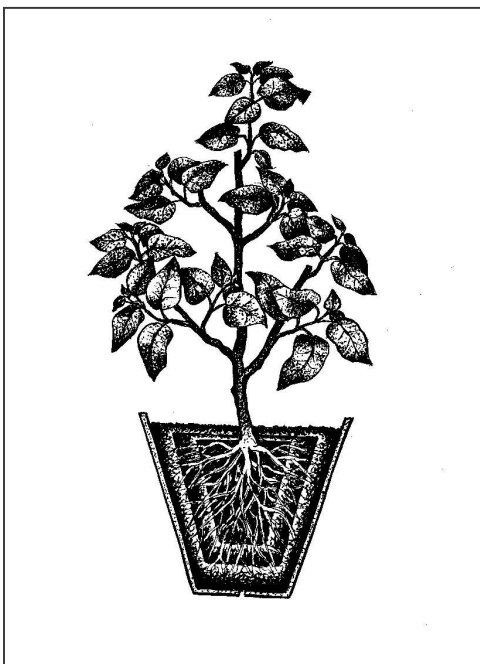
Pokud jej budeme kupovat, potom je třeba zvolit spíše substrát určený pro balkonové květiny. Je dobré si přečíst na obalu, zda nakoupený substrát obsahuje nějaké živiny a pokud chybí, tak přidáme trochu kombinovaného hnojiva. Nakoupené substráty jsou výhodné i proto, že neobsahují semena plevelů a není nutné se starat o pletí květináčů.

Když vezmeme do úvahy odkud fuchsie pocházejí a jaká jsou jejich původní stanoviště, pak si lze snadno odvodit i jejich požadavky. Botanické druhy fuchsii jsou domovem především ve Střední a Jižní Americe a obývají horské lesy, kde tvoří převážně keřové, podrostové patro lesa. Najdeme je na vlhčích, přistíněných stanovištích. A zde je hlavním substrátem zemina vytvořená z listů, listovka. Proto i určitý podíl listovky v doma míchané směsi může být rostlinám ku prospěchu.

Doma si můžeme namíchat substrát, který může být složen z 1 dílu zahradní zeminy, 1 dílu kompostu (nejméně tři roky starý) nebo listovky, 1 dílu rašeliny nebo koupeného rašelinového substrátu. Na 10 litrů této směsi dodáme 0,5 litru písku a 0,5 litru agropérlitu, kterým podpoříme jímavost vody. A podle návodu přidáme některé z dlouhodobě působících hnojiv. Další vhodný substrát pro přesazování si můžeme namíchat ze 3 dílů zahradní zeminy, 2 dílů rašeliny a 1 dílu písku. Do objemu 10 litrů této směsi substrátu přimícháme asi 30 g kombinovaného hnojiva (NPK).

Přesazování

Pokud je to možné, počátkem března přesuneme rostliny fuchsii na světlejší místo. Asi po dvou až třech týdnech si zvyknou na světlo. A v okamžiku, kdy se objeví první nové výhonky, můžeme začít s přesazováním. Rostlinu vyjmeme z květináče a odstraníme starou zeminu například tupým dřevěným kolíčkem. Odstříháme odumřelé, tzn. zčernalé kořeny až ke zdravé, světlé části. Zakrácení kořenů snáší fuchsie velmi dobře. Kořenový bal ani nemají mít příliš velký. Při sázení do květináče musíme dávat pozor na odvodňovací otvor, který překryjeme např. kouskem střepe starého květináče. Na dno nasypeme trochu nového substrátu, na něj usadíme rostlinu a volný prostor dosypeme připraveným substrátem a lehce palcem přitlačíme okolo okraje květináče. Substrát okolo

mladých sazenic s jemnými kořínky nepřitlačujeme. Pro snadné zalévání je důležité nezasypat květináč až po okraj, ale ponechat volný prostor asi 1 až 2 cm od horního okraje. Po přesazení rostlinu jedenkrát zalijeme, postavíme na světlé místo a další zálivku provedeme, až když je to nutné. Rosení je v tuto dobu vhodnější než zálivka.

Květináč na přesazení můžeme použít stejně velký nebo pokud je to třeba tak nejvíce o 2 cm v průměru větší. V každém případě by měl být čistý. Umývání použitých květináčů není příjemné, ale dobrý zdravotní stav rostlin se nám za to odmění. Z hlediska rostliny není rozhodující, jaký druh květináče použijeme, zda z pálené hlíny nebo umělohmotný. Pálené květináče jsou těžké, špatně se čistí, ale mají větší stabilitu a protože jsou pórovité, propouští přebytečnou vodu. Rostliny pěstované v nich se musí sice častěji zalévat, ale obtížně se přelívají. Nové květináče musíme před prvním použitím postavit na nějakou dobu do vody, aby řádně nasákly. Květináče z umělé hmoty jsou lehké, snadno se čistí, ale jsou vratké, zejména když fuchsie mají krásnou velkou korunu. Umělé hmoty je nepropustná, proto musíme být při zalévání opatrnější. Velké solitérní rostliny můžeme

vysadit také do velkých pálených kontejnerů, kde budou opravu nádherné, ale jejich transport bude obtížnější. Je ale možno si obstarat i lehčí velké kontejnery z umělé hmoty.

Přihnojování

Správná výživa rostliny je předpokladem pro její zdravý vzhled a růst. Nejinak je tomu i u fuchsii. Z počátku vegetace hnojením s převahou dusíku podporujeme růst rostlin a později přihnojováním s převahou fosforu a draslíku v hnojivu podporujeme zase tvorbu květů a vyzrání dřeva. Na přelomu srpna a září je třeba přihnojování ukončit.

K hnojení rostlin můžeme využít tabletovaná dlouhodobě působící hnojiva, která po určité době postupně uvolňují živiny. K dispozici jsou např. Osmocote, Plantosan, PlantaCote nebo do květináče přímo přidáme některé z tabletovaných nebo tyčinkových hnojiv např.: Chrysal, Substrát, Superal, Biom.

Další možností, která je nejběžnější, je přihnojování jednou za týden roztokem kombinovaného hnojiva o koncentraci 0,2 %. Z bohaté nabídky je možno uvést např.: Agrakapka, Flortis, Chrysal, Seramis, Vegaflo, Wuxal.

Dlouholetým používáním byl rakouskými pěstiteli fuchsii prověřen následující speciální systém hnojení fuchsii. Tento systém je vypracován pro hnojiva Hakaphos Grün, Hakaphos Rot a Wuxal. Systém přihnojování je rozpracován pro běžné pěstování ale i pro pěstování výstavních rostlin. Tento systém byl uveden v příručce pro pěstování fuchsii autorů Elisabeth a Hans SCHNEIDLovi (2000). Při dodržení postupu lze u nás použít hnojiva uvedená v tabulce.

Rakouský systém přihnojování fuchsii

Měsíc	Týden	Běžné rostliny	Výstavní rostliny
Březen	10	Přenesení na světlo, přesazení do květináčů a přidání Rohosky nebo Rohové moučky do substrátu	Přenesení na světlo, přesazení do květináčů a přidání Rohosky nebo Rohové moučky do substrátu
	11		
	12		
	13		
Duben	14	Start 0,2 %	Start 0,3 %
	15	List 0,3 %	List 0,3 %
	16	List 0,3 %	Start 0,2 %
	17	Start 0,2 %	List 0,3 %
Květen	18	Květ 0,2 %	Květ 0,3 %
	19	Start 0,2 %	Start 0,3 %
	20	Start 0,2 %	Start 0,3 %
	21	Květ 0,2 %	Květ 0,3 %
Červen	22	Start 0,2 %	List 0,3 %
	23	Květ 0,2 %	Květ 0,2 %
	24	Start 0,2 %	Start 0,2 %
	25	Start 0,2 %	Start 0,2 %
	26	Květ 0,2 %	Květ 0,2 %
Červenec	27	Start 0,2 %	Po výstavách pokračování podle systému hnojení pro běžné rostliny
	28	Start 0,2 %	
	29	Květ 0,2 %	
	30	Květ 0,2 %	
Srpen	31	Start 0,2 %	Koncentrace: 0,2 % tj. 20 g nebo 20 ml hnojiva do 10 l vody 0,3 % tj. 30 g nebo 30 ml hnojiva do 10 l vody
	32	Start 0,2 %	
	33	Květ 0,2 %	
	34	Start 0,2 %	
	34	Start 0,2 %	

Výběr hnojiv pro přihnojování fuchsii podle rakouského modelu

Název hnojiva	Obsah živin N-P-K	Obsah ostatních živin	Původ	Označení v systému
HAKAPHOS GRÜN	25 – 5 – 10	B, Cu, Fe, Mn, Mo, Zn	Rakousko	
FLORY 1	25 – 5 - 10	Mg	CZ	Start
SILVAGEN	24 – 5 – 9,5	Mg	CZ	
UNIVERSOL ZELENÝ	23 – 6 - 10		CZ	
HAKAPHOS RED	8 – 12 - 24	Stopové prvky	Rakousko	
FLORY 4	8 – 16 - 24	Mg	CZ	Květ
KEMIRA CROPCARE II	7 – 11 - 24		CZ	
WUXAL	14 – 5 – 7	B, Cu, Fe, Mn, Mo, Zn	Rakousko	
CERAGRIT	15 – 5 – 8	Mg, B, Zn	CZ	List
FLORAPON G	14 – 4 - 4	Fe	CZ	
PRAŽSKÉ HNOJIVO	12 – 5 – 8		CZ	
WUXAL SUPER	10 – 10 – 7	B, Cu, Fe, Mn, Mo, Zn	CZ	

Základní pravidla pro hnojení fuchsii:

- pravidelně přihnojovat;
- dodržovat uvedené dávky;
- nikdy nepřihnojovat suché rostliny, aby se nepoškodily kořeny;
- nikdy nepřihnojovat za silného slunečního svitu, lépe ráno nebo navečer;
- nepřihnojovat nemocné rostliny;
- sazenice a mladé rostliny přihnojovat raději postřikem na list;
- čerstvě přesazené rostliny přihnojovat až zakoření a začnou znovu růst;
- od konce srpna již nepřihnojovat.

Řízkování

Podle ročního období, kdy se mohou řízky odebírat, rozlišujeme:

- pozdní zimní řízky (únor až březen);
- jarní řízky (duben až červen);
- letní řízky (srpen);
- podzimní řízky (září až říjen).

Fuchsie můžeme množit po celý rok a vždy nám uspokojujivě zakoření. Ovšem mimo období, kdy jsou výhony již příliš dřevnaté. Také řízky z kvetoucích rostlin koření podstatně hůře než z rostlin nekvetoucích. Optimální jsou řízky s krátkými internódiemi, silné a vyzrálé, avšak ještě dost měkké. Stejně jako u všech vegetativně množených květin záleží i u fuchsii na kvalitě matečných rostlin, ze kterých odebíráme řízky. Matečné rostliny musí být ty nejlepší, bohatě a rovnoměrně nakvétající a zdravé. Odebrané řízky případně ihned stimulujeme (pudrový, gelový stimulant) a okamžitě je pícháme do připraveného substrátu. Nikdy je nenecháme zavadnout. Zakoření řízky je tím rychlejší a lepší, čím více neporušených listů může na něm fungovat. Předpokladem je dostatečná vlhkost vzduchu a substrátu. Řízky pícháme pomocí kolíčku a substrát okolo řízky pevně přimáčkneme. Potom rozprašovačem napíchané řízky zakropíme. Zakořeňujeme v hlubších miskách nebo truhlících. Misky překryjeme sklem nebo fólií, čímž vytvoříme optimální mikroklima. Teplota substrátu pro zakoření by se měla pohybovat v rozmezí 18 – 24 °C. Je doporučováno mnoho druhů substrátů pro zakoření, ale mezi osvědčené patří substrát složený z 1 dílu rašeliny a 1 dílu agropertlitu. Do namíchaného substrátu o objemu 10 l můžeme přidat asi 10 g kombinovaného hnojiva. Řízky nám v takovém prostředí zakoření za dva až tři týdny. Pro zvýšení jistoty zakoření a omezení úhynu řízky se osvědčila aplikace biologického fungicidního přípravku SUPRESIVIT asi dva týdny před napíchním řízků. Na vlhký substrát aplikujeme SUPRESIVIT v dávce 1,0 g / 1 m² v množství vody 0,2 – 0,3 l.

Pozdní zimní řízky – Pro odběr řízků v tomto období musíme mateřskou rostlinu již v lednu nebo únoru sestříhat, umístit na světlé a teplejší místo (15 až 18 °C) a jednou až dvakrát denně rosit vlažnou vodou. Tímto postupem se probudí spící očka a rostlina začne rašit. Zalévat musíme velmi opatrně. Když nové výhonky mají čtyři páry listů, tři páry odebereme jako řízek. Spodní listy na řízku

odřízneme asi 2 mm od stonku. K odřezání použijeme nelépe ostrý nůž nebo žiletku. Odebrané řízky zasadíme ihned do substrátu.

Jarní řízky – Řízky odebíráme z plně vyrašených rostlin, kdy tak jako tak rostliny zaštipujeme. Vhodné je odebrat řízky z poloviny všech vyrašených výhonů a druhou polovinu výhonů nechat pro vykvetení. Rostlina potom kvete brzy a po dlouhou dobu. U odrůd, které špatně větví musíme zaštipování stejně provádět, u některých dokonce i dvakrát.

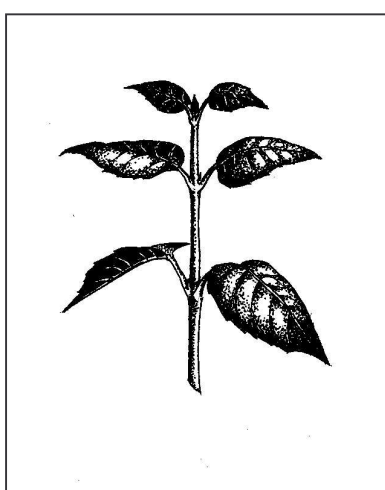
Letní řízky – Řízky je vhodné odebírat až v druhé polovině srpna. Odřezáváme výhonky se dvěma až třemi páry listů. Spodní pár listů odstraníme a ihned vysadíme do vhodné misky na vzdálenost asi 5 cm od sebe. Zakořeňovací substrát může být v tomto případě také složen z 1 dílu zahradní zeminy, 1 dílu rašeliny a 3 dílů písku. Na dno misky jako drenáž uložíme hliněné střepy, aby přebytečná voda mohla odtékat. V této misce mohou rostliny přečkat až do jara. Asi za tři týdny po zasazení se vytvoří kořínky. Zakořenělé řízky musíme rosit nebo opatrně zalévat. Nesmí přijít na přímé slunce. Před prvním mrazem je přeneseme do bezmrazé a světlé místnosti a kontrolujeme pouze vlhkost substrátu. Nesmí být přemokřený. Sazenice mohou přes zimu shodit listy, ale asi v únoru vyraší znovu a potom je můžeme přesadit do květináčů o průměru asi 8 cm. Brzy z nich vyrostou krásné mladé rostliny.

Podzimní řízky – Odebírají se v září a říjnu. Tento postup může být vhodný pro ty pěstitele, kteří nemají vytápěný skleník nebo zimní zahradu. Tentokrát se odtrhávají výhonky dlouhé asi 10 až 15 cm s kouskem kůry z hlavního kmínku. Jazýček kůry na konci řízku výrazně podporuje jeho zakořenění, které ještě můžeme podpořit pudrovým nebo gelovým stimulem. Použijeme substrát jako pro letní řízky. Do květináče o průměru 10 cm nasadíme po jeho obvodu asi šest řízků. Několik květináčů potom vložíme například do balkónového truhlíku, který je naplněn směsí rašeliny, zeminy a písku. Vydatně zalijeme a truhlík umístíme do bezmrazé místnosti. Stejněměrné zapuštění květináčů podporuje zakořeňování. Na jaře by měly mít sazenice vytvořený bohatý kořenový systém.

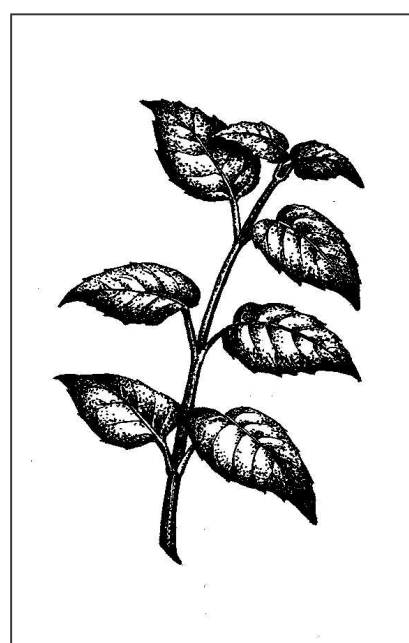
Pro pozdní zimní a jarní řízky je možné použít také následující postup zakořeňování. Do velkého květináče z pálené hlíny o průměru 14 cm vložíme květináč menší, o průměru asi 8 cm. Hliněnými střeпами vyrovnáme květináče tak, aby horní okraje byly ve stejné rovině. Meziprostor zaplníme substrátem pro zakořeňování a řízky zasadíme ve vzdálenosti asi 5 cm od sebe. Řízky fuchsii zde velmi dobře zakoření. Pokud u malého květináče zavoskujeme odtokový otvor, potom po jeho naplnění vodou dochází přes stěnu menšího květináče k rovnoměrnému ovlhčování substrátu.

Jarní řízek

Letní řízek

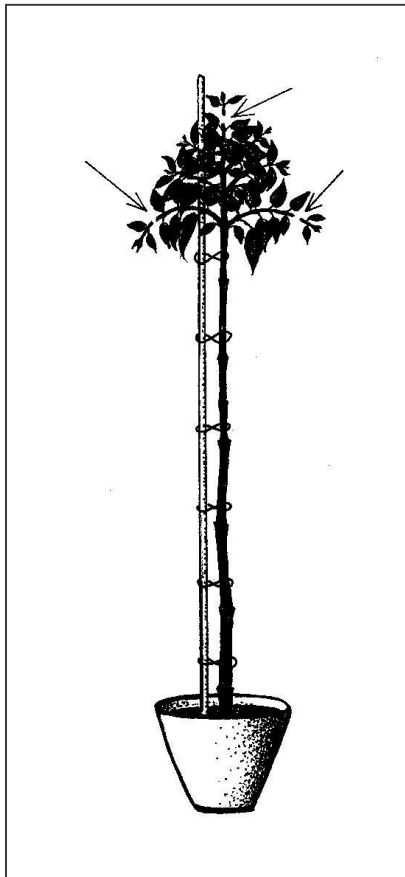

Podzimní řízek s patkou

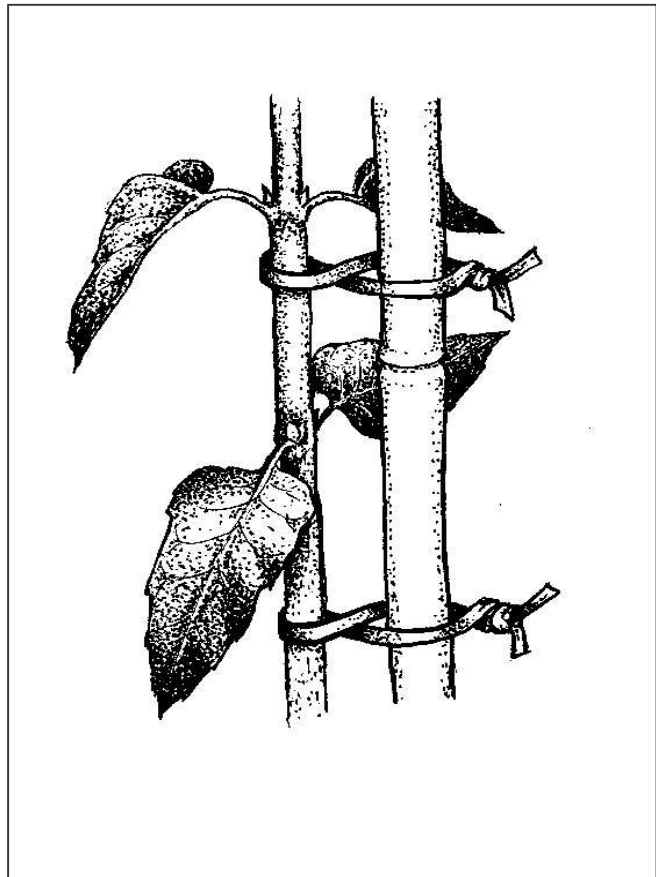
Stromečková fuchsie

Kromě klasického keře je tvar stromečku velmi oblíbený a proto bude dobré se o něm zmínit podrobněji. K vypěstování stromečku je potřeba vybrat vzpřímeně a silně rostoucí odrůdu fuchsie. Použijeme letní řízkování a dále musíme zakořenělé sazenici umožnit plynulý růst přes celou zimu. Umístíme ji na teplé a světlé místo. Aby rostlina byla rovná, pravidelně ji přivazujeme osmičkovým uzlem k hůlce. Nejlepší je úvazky vázat u každého internodia buď lýkem nebo plastickou páskou používanou při roubování ovocných stromů. Boční výhonky na kmínku vyštípujeme, ale listy zde ponecháváme.

Špičku výhonu odštípeme, když sazenice dosáhne požadované výšky (60 – 80 – 100 cm) a přitom necháme vyrašíť výhonky z posledních dvou až tří listových kolének. Pokud je sazenice třílistá ponecháme prorůst výhonky pouze z posledních dvou listových kolének. Koruna bude mít potom šest větví. Tyto boční výhonky za třetím listovým párem zaštípeme a tento postup opakujeme dvakrát až třikrát, aby se vytvořila krásná, pravidelná koruna. Zimní období je pro tvarování stromku výhodné, jelikož fuchsie jsou rostliny dlouhého dne a nasazují poupata, až když je den delší než dvanáct hodin. V zimním období je však den krátký a tak probíhá jen vegetativní růst. Proto můžeme v zimě přírůstky výhonů bez obav zakracovat. Na kmínku ponecháváme listy až do jejich samovolného opadu nebo do doby, kdy vytvoříme korunu. Pokud vše proběhne tak jak má, v červenci následujícího roku po odebrání řízku se můžeme těšit z pěkného stromku s korunou a prvními květy.

Stromečková fuchsie

Způsob uvázání kmínku k hůlce

Zaštipování

Existuje mnoho odrůd fuchsí, které samy málo nebo obtížně rozvětvuují. Následkem je nepravidelný, nepěkný tvar rostliny. Aby tomu tak nebylo, musíme zaštipovat. Dlouhivý růst výhonů

bez větvení je výhodný pro vypěstování vysokého kmene, ale pro vytvoření koruny musíme výhon zaštipovat. K zaštipování lze využít pinzetu, malé nůžky nebo vlastní palec s ukazováčkem.

Chceme-li vypěstovat fuchsii do pravidelného tvaru, ponecháváme výhonky růst do tří párů listů. Špičky výhonků, tj. čtvrtý pár listů vyštípneme. Nyní již výhonek nemůže růst do délky, ale vytvoří boční výhony ze třech listových kolének. Tak po jediném zaštipnutí má rostlina místo jednoho výhonku jich šest, pokud je kolénko dvoulisté. Když je kolénko třílisté bude mít výhonků devět. A pochopitelně pak výhon bude mít i šestkrát či devětkrát více květů.

Zaštipujeme většinou v dubnu až květnu. Pokud má fuchsie pěkný vzhled, zaštipovali jsme dobře a nemusíme provádět další úpravy. Fuchsie přirozeně kvetou od konce června až počátkem července. Pokud ale chceme vidět květy fuchsii dříve, musíme si několik rychlených rostlin koupit v zahradnictví. Nevýhodou zaštipování je oddálení kvetení, které nemusí být příliš výrazné. Doba od posledního zaštipování do začátku kvetení je u mnoha odrůd známá. Obecně je možno říci, že fuchsie s jednoduchým květem potřebují pět až sedm týdnů, plnokvěté šest až devět týdnů a triphyly až dvanáct týdnů od posledního zaštipnutí do zahájení kvetení. Pokud zaštipování ukončíme do poloviny května, můžeme první květy očekávat již koncem června.

Pro regulaci růstu a násadu květů se mohou použít chemické látky místo ručního zaštipování. Tento postup by měl být využíván jen profesionálními zahradníky, protože ruční zaštipování velkého množství rostlin by bylo pro ně pracovně, časově i finančně náročné. Při aplikaci regulátorů růstu je nutné znát používaný prostředek, způsob jeho použití, jeho dávku a vhodný termín a současně i potřebné podmínky prostředí ve skleníku. Na podpoření bohatého větvení, kompaktního habitu rostliny a větší násady květů mohou být použity přípravky ALAR 85 nebo STABILAN 750 SL o koncentraci 0,3 %. Rostliny se jimi postřikují při výšce 15 cm a podle potřeby je možné postřik opakovat za 14 dnů.

Zálivka

Každý živý organismu potřebuje vodu, tedy i fuchsie, a proto je potřeba o tom něco vědět.

Množství zálivkové vody závisí na teplotě a na stanovišti. Voda by neměla být ani příliš studená ani tvrdá. Výborným pomocníkem je sud na zachytávání dešťové vody, která je měkká a pro zálivku rostlin vhodnější. Pokud jsme při vysazování zakořenělých sazenic nebo přesazování rostlin ponechali volný prostor nad substrátem k hornímu okraji květináče, potom je zálivka květin snadnější. V době růstu zaléváme jedenkrát denně, ale na vrcholu léta je potřeba zalévat i dvakrát denně. Na jaře a na podzim je vhodnější zalévat ráno. V létě to může být i večer, protože za vysokých teplot rostliny do noci oschnou a houbové choroby nemají podmínky se uchytit. K přemokření rostlin může dojít po ucpání odtokového otvoru v květináči, nebo když voda zůstane příliš dlouho v misce, zejména po delším dešti.

Čerstvě přesazené rostliny musíme zalévat velmi opatrně. Než se rostliny ujmou a začnou růst, je vhodnější častější rosení listů, než riskovat přelítí. Velmi častou příčinou úhynu rostlin fuchsii je zvadnutí z nedostatku vody za kritickou mez, kdy dochází k poškození kořenového vlášení. Není sice snadné přesně stanovit, kdy je třeba zalévat, ale je možno se řídit podle suchého nebo zasychajícího povrchu půdy. Zalít je třeba dříve než rostlina začne vadnout z nedostatku vody. Mírný nedostatek vody neuškodí tolik, jako trvalé přelévání. V horkém letním počasí je ale obtížné dobře zakořenělé rostliny přelít. Od září zálivku postupně omezujeme a v zimě zaléváme až po kontrole vlhkosti kořenového balu.

Usnadnění zálivky nabízejí různá zavlažovací zařízení na principu kapkové závlahy. Vzhledem k cenové náročnosti je třeba se o zavedení tohoto systému dobře poradit.

Letní řez

Asi v červenci kvetou fuchsie nekrásněji. Neexistuje však žádná květina ani fuchsie, která by bohatě kvetla bez přerušování až do října. Mnohé odrůdy mají proto přestávku v kvetení. Větvičky jsou narostlé, ale špičky výhonků nejsou aktivní a jsou bez květů. Pomoc je ale velmi snadná. Když si

větvičky podrobně prohlédneme, tak uvidíme, že v paždí listů u hlouběji položených listových kolének jsou dobře vyvinutá, ale spící očka. Tyto větvičky odstříhneme ostrými, čistými nůžkami až k prvnímu plnému očku. Pokud je rostlina i příliš hustá, můžeme ji ještě v této době prosvětlit a také odstranit i pokroucené větvičky. Odstraníme odkvetlé květy, vytvořené bobule i poškozené listy a nakypříme povrch substrátu. Takto ošetřenou rostlinu dvakrát až třikrát po týdnu přihnojíme hnojivem s převahou dusíku. Ze spících oček v paždí listů vyraší nové výhony a fuchsie bude krásně kvést na čerstvých výhoncích až do pozdního podzimu.

Živočišní škůdci, choroby a fyziologická poškození

Každá rostlina může být napadena živočišnými škůdci nebo chorobami, případně poškozena nevhodným způsobem pěstování.

Fyziologické poruchy bývají způsobeny nepravdělnou péčí o rostliny, nevyrovnanou výživou i špatným výběrem stanoviště. Při nedostatku dusíku listy žloutnou od okrajů, starší listy opadávají. Rostlina slabě roste a působí neúživě. Obdobný vzhled může mít i fuchsie přehojená. Rostlina může přijmout jenom tolik živin, kolik potřebuje a jejich přebytek se hromadí na kořenech. Přebytek solí poškozuje kořeny tak, že další příjem živin je omezen. Nedostatek fosforu může vyvolat opadávání pupat. Opadávání může být také způsobeno dlouhým suchem. Umístění rostlin do hlubokého stínu má za následek vytáhlý, nepřirozený růst výhonů. Naopak rostliny na přímém slunci mohou mít spálené listy i poškozené květy. Tato poškození rostlin může způsobit člověk svou neznalostí požadavků fuchsii a špatnou péčí o ně.

Z chorob jsou pro fuchsie významné choroby houbové, z nichž nejškodlivější jsou původci plísně šedé, rzi a padání řízků. Podstatné je, že fuchsie netrpí virovými chorobami a tak můžeme dodnes pěstovat i první hybridy vyšlechtěné v druhé polovině 19. století.

Mezi živočišné škůdce patří zástupci hmyzu (mšice, molice, třásněnky) a roztočů (svilušky), kteří se mohou šířit aktivní pohybem, především letem nebo pomocí vzdušných proudů.

Molice skleníková (*Trialeurodes vaporariorum*) – způsobuje největší problémy při pěstování fuchsii. Má větší počet generací v roce. Je to drobný, přes 1 mm velký hmyz s tělem a křídly poprášenými zrníčky vosku, takže je celý sněhobílý. Ve svém vývojovém cyklu má jedno nepohyblivé larvální stadium tzv. puparium chráněné voskem, které znesnadňuje ochranu. Larvy i dospělci sají na spodní straně listů často ve velkém množství. Přítomnost škůdce poznáme hlavně při přemísťování rostliny, kdy dospělci okamžitě vzlétnou. Důsledkem sání na listech je žloutnutí a odumírání listů. Molice vylučují také lepkavou šťávu, medovici, na které se brzy usídlují houby a listy černají. Výskyt molice podporuje špatné větrání, nedostatečné proudění vzduchu a hustý zápoj květin. Proto častějším větráním, přiměřeným rozestavením rostlin a pravidelnými postřiky lze tohoto nepříjemného škůdce omezit na minimum. Proti dospělcům lze použít řadu insekticidů. Tyto přípravky musíme aplikovat opakovaně čtyřikrát až pětkrát v intervalu tří až pěti dní tak, aby byla zasažena postupně se vyvíjející stadia. Trochu odlišná je aplikace při použití vývojového regulátoru APPLAUD 25 EC který je nutné aplikovat spolu s přípravkem proti dospělcům. Potom je možné snížit počet zásahů na tři až čtyři, kdy APPLAUD použijeme na první a poslední zásah. K odchytu poletujících dospělců můžeme vyvěsit žluté desky (1 kus na 2 m² plochy) natřené lepidlem Chemstop. Ve skleníku a foliovníku lze použít proti molici jejího parazitoida dravou vosičku *Encarsia formosa*, jako způsob biologického boje bez chemických přípravků. Vosičku musíme opakovaně zavádět do skleníku na počátku vegetace. Při výskytu molice tabákové *Bemisia tabaci*, která je odolnější pesticidům a vosičkou je hůře regulovatelná, je možno použít dravou ploštic *Macrolophus caliginosus*.

Mšice (*Aphidoidea*) – patří mezi nejrozšířenější škůdce fuchsii. Mšice jsou drobné, většinou zeleně nebo žlutě i hnědě zbarvené. Sají na listech i ostatních částech rostliny, kde vytváří často kolonie. Fuchsie jsou sáním oslabeny, listy se různě zkrucují a pupata i květy se deformují. Při silném výskytu vylučují lepkavou medovici, na které rostou houby – černě. Listy mají potom na sobě černé skvrny. Nejsou-li rostliny ošetřeny, během krátké doby budou doslova mšicemi obaleny. Při výskytu mšic na fuchsii aplikujeme přípravky v intervalu čtyř dnů v minimálně dvou ošetřeních. K odchytu okřídlených forem mšic můžeme vyvěsit žluté desky (1 kus na 2 m² plochy) natřené lepidlem Chemstop. V rámci biologické regulace mšic ve skleníku nebo foliovníku je možné využít

dravou bejломorku *Aphidoletes aphidimyza*, kterou jednorázově zavedeme do skleníku na celé vegetační období. K biologické ochraně proti mšicím je možno použít další bioagens: parazitické vosičky rodu *Aphidius*, vosičku *Aphelinus abdominalis* nebo slunéčko *Hippodamia convergens*.

Třásněnky (*Thysanoptera*) – jsou štíhlé, čárkovité, asi 1 mm dlouhé se dvěma páry třásnitých křídel. Jejich larvy jsou bezkřídlé. Dospělý hmyz a larvy sají na listech a květech, přičemž vznikají stříbřitě bělavé skvrny. Pro napadení třásněnkami je typická přítomnost černě se lesknoucích kapiček výkalů. U fuchsii se třásněnky vyskytují většinou v květní trubce, kde sají a znetvořují květy. Jejich přítomnost zjistíme, když poklepeme napadeným květem na bílý papír, na který okřídlení dospělci a bezkřídlé larvy vypadnou. K odchytu poletujících dospělců můžeme využít modré desky (1 kus na 2 m² plochy) natřené lepidlem Chemstop. Při výskytu třásněnek je potřebné ošetření insekticidy opakovat asi čtyřikrát po pěti až šesti dnech. K dispozici je široký výběr přípravků. Ve skleníku a fóliovníku lze z bioagens využít dravé roztoče *Amblyseius cucumeris*, *Amblyseius degenerans* nebo dravé plošnice *Orius insidiosus*, *Orius laevigatus* a *Orius majusculus*.

Sviluška chmelová (*Tetranychus urticae*) – patří mezi roztoče a proto její dospělci mají osm noh. Je velmi drobná, menší než 1 mm a špinavě zeleně zbarvená. Dospělci a larvy sají na spodní straně listů, kde lze také vidět jemné pavučinky. Listy žloutnou, zasychají a opadávají. Sucho a vysoké teploty podporují výskyt tohoto škůdce, který se velmi rychle rozmnožuje. Zvýšením vzdušné vlhkosti lze výskyt svilušky omezit. Při zjištění svilušky chmelové je možné použít akaricidy, které aplikujeme nejméně třikrát po sedmi až osmi dnech. Ve skleníku a fóliovníku je účinná biologická ochrana, která využívá dravého roztoče *Phytoseiulus persimilis* nebo *Amblyseius californicus*.

Plíseň šedá (*Botrytis cinerea*) – je houbová choroba, která se objeví na fuchsii nejčastěji na jaře a na podzim hlavně při nedostatečné péči, nadměrné vlhkosti, hustém zápoji a omezeném větrání. Napadá různé části rostlin, hlavně odkvétající a spadané květy a listy, které jsou potom zdrojem další nákazy. Napadení stonků může vést až k odumření rostliny. Napadená pletiva se za vlhka pokrývají šedohnědým, prášivým povlakem. Postižené rostliny je třeba přečistit, rostliny rozestavit, snížit vlhkost, vydatněji větrat, případně i zvýšit teplotu. Fungicidy působí při jejich preventivní aplikaci. Postřik je možné dle potřeby dvakrát až třikrát opakovat. Některé z přípravků (ROVRAL, RONILAN) mohou způsobit poškození květů některých odrůd.

Rez fuchsiová (*Pucciniastrum epilobii* f. sp. *palustris*) – se projevuje v podobě rzivých puchýřků na spodní straně listů. Listy žloutnou a během několika málo dnů opadávají a stonky zůstávají holé. Výskyt není častý, ale některé odrůdy mohou být více citlivé. Mezihostitelem této rzi jsou vrbovky (*Epilobium*), které by se neměly vyskytovat v blízkosti fuchsii. Šíření choroby je podporováno vyšší vzdušnou vlhkostí. Z rostlin je třeba odstranit napadené listy, případně provést jejich prořezání. Dříve než uchopíme další rostlinu, omyjeme si ruce, abychom nepřenesli infekci. Chemické ošetření rostlin se provádí opakovaně čtyřikrát až pětkrát v intervalu sedmi až deseti dnů.

Padání řízků při množení nebo mladých čerstvě zakořeněných řízků způsobuje komplex chorob způsobených půdními houbami (*Pythium*, *Thielaviopsis*, *Fusarium* aj.). Napadené rostliny zvadnou, v krčku se zlomí a rychle odumírají. Takto poškozené rostliny ihned odstraňujeme. Rozvoj onemocnění podporuje vysoká vzdušná vlhkost, nedostatek světla a vzduchu a nadměrná teplota. Vhodná je preventivní aplikace některých fungicidů formou zálivky. Použijeme je před pícháním řízků nebo před přesazením a dále dle potřeby čtyřikrát opakujeme v intervalu tří až deseti dnů. Z biologických preparátů lze použít SUPRESIVIT.

Poškození nízkými teplotami – Pokud vyneseme rostliny příliš brzy ven a zejména mladé rostlinky, potom hrozí nebezpečí jejich poškození pozdními mrazíky. Mladé, jemné listy zbělí nebo zežloutnou a vrcholky výhonků visí dolů. Rostlinám pomůže lehký zpětný řez, odstranění poškozených listů a postřik listovým hnojivem. V případě rizika dalšího příchodu pozdních mrazíků je dobré přikrýt rostliny navečer bílou netkanou textilií.

Poškození vysokými teplotami – Nejvíce trpí rostliny poprvé vnesené ven za intenzivního slunečního svitu. Listům zbělají okraje, objeví se nich hnědé skvrny a opadávají. Rostliny přeneseme do stínu a přihnojíme listovým hnojivem. Stejná poškození se objevují také za horkých a slunečných letních dnů. Rostliny bychom měli vynášet ven za podmračeného počasí nebo je několik dnů zvykat na venkovní podmínky ve stínu stromů apod.

Poškození suchem – Při nedostatku vody se listy svinují nebo mění barvu jako na podzim. Pravidelně zaléváme s ohledem na velikost květiny a květináče a jeho druh.

Nedostatek dusíku – Listy blednou, žlutnou od okrajů, rostliny nerostou a jsou nepřírozeného tvaru. Starší listy mohou opadávat. Při pravidelném přihnojování k těmto problémům nedochází. V případě výskytu příznaků použijeme přihnojení na list roztokem kapalného hnojiva.

Přehled přípravků proti živočišným škůdcům

Název přípravku	Škodlivý organismus	Dávka, koncentrace	Ochranná lhůta	Poznámky
AGRION DELTA	saví a žraví škůdci	do sknutí	3	
APPLAUD 25 WP	molice, červci	0,1 %	1	
BIOOL	molice, mšice, svlušky, třásněnky, červci	5,0 %		supresivní účinnost, vysoký objem postřikové kapaliny
CONFIDOR 70 WG	mšice	0,015 - 0,035 %		při výskytu, max. 2x
DECIS EW 50	saví a žraví škůdci	0,01 - 0,015%	3	svlušky nehubí
DECIS FLOW 2,5	saví a žraví škůdci	0,02 - 0,03%	3	svlušky nehubí
DURSBAN 480 EC	mšice, třásněnky	0,2 %	3	
FAST K	mšice, housenky brouci, ploštice	dle návodu		
FAST M	saví a žraví škůdci	dle návodu		
FERRAMOL SCHNECKENKORN	plzáci, slimáci	5 g/m ²		max. 4x
FRUTAPON 7E	červci s voskovými výpotky	3,0 - 4,0 %		
INCA	mšice	0,05 %	3	
KARATE se Zeon technologií 5 CS	molice	0,1 %	3	
KARATE se Zeon technologií 5 CS	mšice, třásněnky, housenky, brouci, ploštice	0,03 %	3	
MOSPILAN 20 SP	molice, mšice	0,04%	3	
NEUDOSAN	molice, mšice, svlušky	2,0 %, 20 ml/l		max. 3x v intervalu 7 dní
NEUDOSAN AF	svlušky	do sknutí		max. 3x v intervalu 7 dní
NISSORUN 10 WP	svlušky	0,07 %	1	
NURELLE D	mšice, třásněnky	0,2 %	3	
OMITE 30 W	svlušky	0,1 - 0,2 %	3	
OMITE 570 EW	svlušky	0,05 - 0,1 %	3	
PERFECT PLANT INSECTICIDE	saví škůdci	do sknutí		
PERFEKTHION	mšice	0,1 %	7	
PIRIMOR 50 WG	mšice	0,05 - 0,075 %	1	
SPRUZIT - FLUSSIG	saví škůdci	0,1 %, 5 ml/5 l	2	do sknutí, max. 4x v intervalu 7 dní
SPRUZIT - GARTENSPRAY	saví škůdci		2	postřik, max. 15x v intervalu 7 dní
SUMITHION SUPER	žraví škůdci	0,05 - 0,1 %	7	
VERTIMEC 1,8 EC	sviluška chmelová	0,06 %	3	
VERTIMEC 1,8 EC	třásněnky, vrtalky	0,1 %	3	

Přehled přípravků proti houbovým chorobám

Název přípravku	Škodlivý organismus	Dávka, koncentrace	Ochranná lhůta	Poznámky
BAVISTIN WG	padání klíčnicích rostlin	5 g/m ² (8 - 10 l/m ²)		preventivně
BAVISTIN WG	plíseň šedá	0,06% (6,0 g/10 l)		
CAPTAN 50 WP	skvrnitost listů	0,3 %		
DITHANE DG NEOTEC	skvrnitost listů	0,2 %		
DITHANE M 45	skvrnitost listů	0,2 %		
KARBEN FLO STEFES	padání klíčnicích rostlin	0,1% (5,0 l/m ²)		zálivka při výsevu
KARBEN FLO STEFES	plíseň šedá	0,06 %		při prvním výskytu
MERPAN 50 WP	skvrnitost listů	0,3 %		
MERPAN 80 WG	skvrnitost listů	0,2 %		
NOVOZIR MN 80	skvrnitost listů	0,2 %		
PREVICUR 607 SL	choroby houbové	0,15 - 0,25 %		zálivka
RONILAN WG	plíseň šedá	0,05 - 0,1 %	5	
ROVRAL FLO	plíseň šedá	0,3 %	3	při ohrožení, nejpozději při prvním výskytu, opakovat dle potřeby, interval 10 - 14 dnů
SUPRESIVIT	choroby houbové	1,0 - 2,0 g/m ²		zálivka, 10 g/m ³ zapravení do substrátu
TELDOR 500 SC	plíseň šedá	0,10%		při ohrožení porostů, nejpozději při prvním výskytu, max. 2x

Ochrana rostlin

Při vyslovení těchto slov nás samozřejmě hned napadnou chemické přípravky. Ale ochrana rostlin znamená také prevenci, předcházení chorobám a škůdcům, pravidelnou a kvalitní péči o květiny.

První předpokladem správné ochrany rostlin je opatřit si zdravé, silné rostliny bez poškození, bez příznaků výskytu chorob a živočišných škůdců. Dále fuchsie musíme postavit na vhodné stanoviště, světlé a vzdušné. Nevhodné je umístění na jižní zdi ozářené sluncem a vystavené vysokým teplotám nebo umístění do hlubokého stínu. Rostliny mohou být oslabovány také jejich přeléváním a přehnojováním. Nesmíme připustit přemokření substrátu v květináčích. Večerní zálivku provádíme pouze v létě.

Proti živočišným škůdcům i houbovým chorobám se můžeme chránit také umístěním rostlin na vzdušné místo s mírným prouděním vzduchu, které zvláště molice nemají rády. Pomocí většího počtu žlutých lepových desek se nám také podaří zachytit některé ze živočišných škůdců.

Mechanickým odstraněním napadených částí rostlin, odstříháním nebo uklizením opadaných listů a květů udržujeme také rostliny v dobrém stavu.

Existují také různé výtažky z bylin, které mohou mít jisté účinky proti živočišným škůdcům a chorobám a posilují ošetřené rostliny. Nejčastěji se uvádí výtažek z kopřiv, heřmánku nebo přesličky rolní.

Teprve, když všechna předchozí opatření selhala, můžeme sáhnout po chemických prostředcích. Chemické přípravky nakupujeme s návodem na použití a tímto se dále řídíme. Jinak se vystavujeme riziku poškození květin a především poškození vlastního zdraví. Ve výše uvedených přehledech přípravků lze vybrat některé, které jsou vhodné pro biologické systémy ochrany. Nelze ale u nich počítat s maximální účinností. Na druhou stranu umožňují pěstitelům, kteří nepoužívají chemické přípravky, si se škůdci také poradit.

Výpočet množství přípravku podle koncentrace

Potřebná koncentrace	Nutné množství přípravku v ml nebo g pro požadované množství jichy pro postřik				
	1 litr	2 litry	5 litrů	10 litrů	50 litrů
0,01 %	0,1	0,2	0,5	1	5
0,025 %	0,25	0,5	1,25	2,5	12,5
0,05 %	0,5	1	2,5	5	25
0,1 %	1	2	5	10	50
0,25 %	2,5	5	12,5	25	125
0,5 %	5	10	25	50	250
1,0 %	10	20	50	100	500

Uchování přes zimu

Dříve než si opatříme větší množství rostlin, musíme zvážit jaký prostor máme k dispozici pro jejich uspokojivé přezimování. Na to nesmíme při prvním nadšení z květů fuchsii zapomenout. Přitom musíme přihlížet i k jednotlivým skupinám fuchsii. Pro triphyla hybridy není příliš vhodný tmavý sklep, protože by měly přezimovat při teplotě 8 až 12 °C a proto je pro ně vhodnější skleník nebo zimní zahrada, kde mohou i kvést. Také velmi mladé, ještě nezdřevnatělé rostliny, potřebují přes zimu ještě růst.

Pro přezimování je obecně vhodný každý bezmrazý prostor, který by měl být spíš chladný. Ideální je teplota okolo 3 až 5 °C. Vybrat si lze mezi zimní zahradou, skleníkem, schodištěm domu, pokojem pro hosty, sklepem, garáží, pařeništěm nebo i jámou v zemi.

Zimní zahrada – Na podzim zde rostliny mohou ještě kvést, protože bývá teplá a světlá. Na druhou stranu rostliny mají kratší vegetační klid, protože dříve raší. V zimní zahradě se velmi dobře daří přes zimu triphylám.

Skleník – Vytápěný skleník poskytuje rostlinám stejné podmínky jako zimní zahrada. Ideální by byl studený skleník, kde by se nechala udržovat teplota 3 až 5 °C. Vhodnější je skleník zapuštěný do země, kde je pod policemi volný prostor, kam by se rostliny mohly umístit. Při velkém poklesu teplot, lze pak rostliny snadno přikrýt.

Sklep – Tento prostor se využívá pro přezimování fuchsii nejčastěji. Měla by zde být nízká teplota a především možnost větrání, které je velmi důležité. Čím je sklep tmavší, tím nižší teplota by v něm měla být.

Garáž – Pokud v garáži nemrzne, mohou také zde fuchsie v policích úspěšně přezimovat.

Schodiště a prázdný pokoj pro hosty – Tyto prostory jsou méně vhodné, protože zde není většinou možné snížit teplotu na požadovanou úroveň. Fuchsie zde obvykle velmi brzy vyraší a při nedostatku světla jsou slabé a vytáhlé.

Pařeniště – Po vybrání substrátu z pařeniště můžeme poskládat silně seříznuté rostliny fuchsii bez květináčů těsně vedle sebe, střídavě korunou a kořenovým balem k sobě. Rostliny zasypeme suchým materiálem, např. rašelinou až po horní okraj. Na pařeniště položíme prkna, přikryjeme třeba starou dekou, netkanou textilií nebo fólií s bublinkami. Proti dešti pařeniště chráníme nepropustnou plachtou.

Jáma v zemi – Říká se jí krecht a v dřívě se dobách používal pro uskladnění zeleniny, brambor aj. přes zimu. Vykopání jámy je hodně pracné a ještě se musí stěny ochránit prkny proti zřícení a mezery mezi nimi vyplnit pletivem proti hrabošům. Pro asi 100 rostlin potřebujeme jámu o rozměrech 200 x 80 cm s hloubkou 80 cm. Rostliny bez květináčů s navlhčeným kořenovým balem, silně prořezané, zbavené listů a opatřené štítky s názvy, naskládáme do jámy těsně vedle sebe a střídavě korunou a kořenovým balem k sobě. Každou vrstvu zasypeme suchým materiálem, např. rašelinou. V jámě uvedených rozměrů budou tyto vrstvy asi tři. Vrchní, poslední vrstva suchého materiálu, by měla být silnější. Jámu zakryjeme prkny a fólií chráníme proti zatékající vodě. Vykopanou zeminu můžeme použít na zakrytí. Přibližně v polovině dubna je čas rostliny z krechtu vyzvednout.

Příprava rostlin na zimní klid

Podle počasí koncem října nastává doba, kdy se fuchsie připravují na zimní klid. Prostory pro ně jsou nachystané, vyčištěné a nyní se budeme věnovat samotným rostlinám.

Máme-li pro přezimování dostatek prostoru, můžeme tam rostliny přemístit bez prořezání. Odstraníme jen poškozené, opadávající listy. V tomto případě musíme rostliny potom seřezat koncem ledna nebo na počátku února, protože fuchsie bohatě kvete jen na nových výhoncích. Pokud ji neseřezeme, vyraší také, ale tvar rostliny s dlouhými, holými větvemi nebude pěkný.

Ořezané rostliny ve velkých květináčích stavíme těsně vedle sebe. Misky pod nimi ponecháme, aby voda neodtékala. Pokud máme rostliny v různých květináčích, buď z pálené hlíny nebo z umělé hmoty, je vhodné seskupit dohromady rostliny se stejným typem květináče. Usnadní nám to kontrolu a provádění závlivky. V hliněných květináčích se rostliny zalévají častěji.

Malé rostliny v malých květináčích můžeme umístit k přezimování obdobným způsobem. Výhodnější je ale vyjmout je z květináče a umístit ve větším počtu do větší nádoby, např. květinového truhlíku. Velmi to usnadní závlivku a přitom je vlhkost substrátu vyrovnaná. Je nutné občas zkontrolovat prostupnost odtokového otvoru. Pod truhlík položíme také misku.

Pro starší, dřevnaté rostliny je možné použít poněkud zvláštní, ale dobrou metodu. Kořenový bal rostliny zalijeme a další den jej vyjmeme z květináče a vsuneme do igelitového sáčku. Sáček nad kořenovým balem převážeme a rostlinu umístíme do bezmrazého prostoru. V podstatě se o takto ošetřenou rostlinu nemusíme přes zimu příliš starat. Přesto je dobré ji občas zkontrolovat.

Rostliny, které připravujeme na přezimování je vhodné preventivně ošetřit některým fungicidem (RONILAN, ROVRAL) proti plísni šedé. Podle místa přezimování je postříkáme před uložením (pařeniště, krecht, aj.) nebo až na místě uložení (sklep). Plíseň šedá se totiž šíří při vysoké vzdušné vlhkosti, výrazném kolísání teplot a přehuštění rostlin.

Nyní máme přes sebou ještě prázdné použité květináče a protože je budeme používat i příští rok, měli bychom je mít čisté. Květináče z umělé hmoty se omyjí snadno. Květináče z pálené hlíny namočíme přes noc do vody, do které přidáme dezinfekční prostředek. Je to nepříjemná, ale prospěšná práce, která se nám vrátí v dobrém zdravotním stavu rostlin.

Během zimního klidu zaléváme podle stavu kořenového balu, který musí být vlhký. Nestačí aby byl vlhký jenom povrch. Proto se zalévá zřídka, ale vydatně.

Fuchsie tolerantní k horku

Bohužel velmi častým a mylným názorem je, že fuchsie musí stát jen stínu. Stejně jako všechny ostatní rostliny, fuchsie potřebuje k životu také slunce. Výjimkou jsou jen odrůdy s bílým květem a odrůdy s jemnými odstíny barev, které mívají problémy již i s mírným ranním nebo večerním sluncem. Není to ale pouze slunce, které rostlinám škodí, ale především vysoká teplota (suché horko), která je většinou vyzařována osluněnými zdi.

Fuchsie, které mají nedostatek světla, mají potom dlouhá, tenká internodia a málo květů.

Miep NIJHUIS z Holandska sestavil seznam odrůd fuchsí, které jsou naopak snášenlivé ke slunci. Rovněž Al SYDNOR sestavil seznam odrůd odolných slunci, jež byly otestovány na západním pobřeží USA i v Austrálii. Protože v těchto oblastech jsou vyšší letní teploty, lze tyto výsledky použít i pro naše podmínky. Přímé slunce velmi dobře snášejí obecně všechny triphyly a dále je možno vybrat z některých tolerantních odrůd fuchsí. Z bohatého holandského seznamu lze vybrat řadu odrůd fuchsí.

ABIGAIL
AUGUST SIEBERT
BERBA'S DELIGHT
BILLY GREEN
DELTA'S KO
DR. TOPINARD
FALLING STARS
GARTENMEISTER BONSTEDT

GOLDEN GLOW
LEONHART VON FUCHS
MANTILLA
MAZDA
NETTALA
NORTHUMBRIAN PIPES
PINK CLOUD
PRINCE OF ORANGE

RED SPIDER
ROUGH SILK
SALMON GLOW
SNOWSTORM
SO BIG
SUNRAY
THALIA
TRUMPETER

TSIJEP
VIVIAN HARRIS
WALTRAUD STRÜMPER
WALZ FLUIT
WALZ HOORN
WALZ LUIT
WHITEKNIGHT'S PEARL
WINSTON CHURCHIL

Zimovzdorné fuchsie

Mnoho lidí oceňuje fuchsie pro jejich rozmanitost a hodně fuchsii zdobí jejich zahrady. Ale také někteří z nich nemají vhodné prostory pro přezimování. Proto se stávají středem pozornosti odrůdy odolné proti zimě. Zimovzdorné fuchsie jsou v anglické literatuře označovány jako „Hardy Fuchsias“, v německé jako „Winterharte Fuchsien“, v holandské jako „winterhart“ a ve francouzské jako „resistant au froid“. Angličan John O. WRIGHT jednou řekl, že: „...žádná fuchsie není zcela odolná zimě, ale většina může přežít většinu zim“. Zkušenosti s pěstováním těchto fuchsii jsou u nás mnoholeté. V jižních Čechách v nadmořské výšce 550 m.n.m. rostly botanické fuchsie od roku 1980 do roku 1999 bez problémů. Na další lokalitě v nadmořské výšce 430 m.n.m. jsou tyto květiny pěstovány od roku 1996. Obecně můžeme zimovzdorné fuchsie rozdělit do dvou základních skupin.

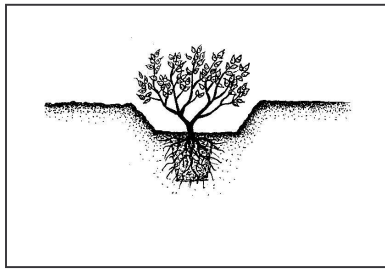
Botanické druhy

Je to především *Fuchsia magellanica* v několika varietách a také *Fuchsia regia*. Tyto druhy ve své domovině rostou v chladných, vysoko položených oblastech, kterým jsou přizpůsobeny tak, že po zimě vyraší z podzemních částí. Nadzemní části jsou totiž zmrzlé. Nové výhonky však rostou velmi rychle a rostliny kvetou začátkem července. V našich podmínkách jsou osvědčené tyto druhy: *F. magellanica* var. *conica*, *F. magellanica* var. *corallina*, *F. magellanica* var. *gracillis tricolor*, *F. magellanica* var. *gracillis aurea*, *F. magellanica* var. *pumila*, *F. magellanica* var. *riccartonii*, *F. magellanica* var. *gracillis*, *F. magellanica* var. *discolor*, *F. magellanica* var. *alba*, *F. magellanica* var. *longipedunculata*, *F. regia* var. *typica*, *F. magellanica* var. *radicans*.

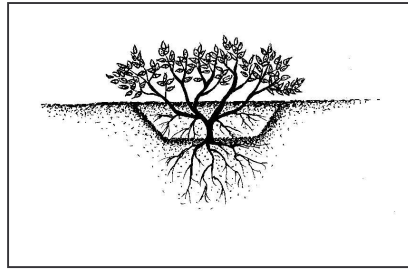
Zimovzdorné odrůdy

Mezi hybridy, které vznikly křížením ať záměrem člověka nebo samovolně v přírodě, lze nalézt řadu, které jsou schopné přežít zimní období venku. Ve všech zemích, kde jsou spolky pěstitelů fuchsii, se hybridy běžně testují, zda jsou odolné zimě. Ale co je odolné v Anglii nebo Holandsku, ještě nemusí být odolné v našich podmínkách. Pro nás mohou být zajímavé zkušenosti pěstitelů např. z Německa, ale hlavně z Rakouska. Samozřejmě i v těchto zemích rostliny potřebují ochranu přes zimu. Ale je třeba postupovat od začátku.

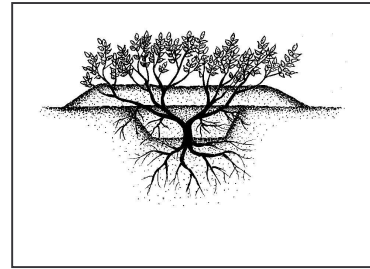
Nejpozdějším termínem pro venkovní výsadbu je polovina června. Nejlepší je k tomu použít jednoleté rostliny, které mají mohutnější kořenový systém. Vysazujeme na dno jamky hluboké asi 10 cm. Během roku se tato jamka postupně zasype okolní zeminou. Kořenový bal je tedy 10 cm po úrovni země a je tak lépe chráněn před mrazy. Zem by měla být propustná, případně je dobré provést před výsadbou drenáž. Fuchsie nesnáší zamokření. Po zakořenění rostlin je několikrát přihnojíme kombinovaným hnojivem a podle potřeby zaléváme. Volně rostoucí rostliny lépe prospívají a vyžadují méně péče než rostliny v květináči.

Výsadba do volné půdy

Postupné zahrnování zeminou

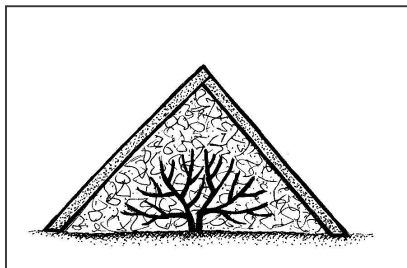

Podzimní nahrnutí zeminy

S nástupem zimy je třeba provést ochranu rostlin před mrazy. Fuchsie potřebují pro dobré přezimování především sucho. Zkušenosti jsou různé a proto je třeba uvést několik možností.

V sousedním Rakousku před prvním mrazem k rostlinám nahrnou listí, slámu nebo rašelinu, kterou zajistí před rozfoukáním větvemi nebo pletivem. Rostliny nesestřihávají.

V našich podmínkách je ověřen trochu odlišný postup s různými variantami zakrytí rostlin. Po prvním mrazu, který zničí zelené části rostlin, sestřihneme fuchsie ostrými zahradnickými nůžkami na výšku asi 15 cm od země. Odstřižené části položíme na zbytek rostlin a případně zasypeme suchým listím. Pokud jsou rostliny vysazené v pásu, je možné je zakrýt slepenými deskami z polystyrénu, které vytvoří nad rostlinami stříšku. Nebo je možné nad sestřižené rostliny nasypat asi 20 až 15 cm vrstvu suchého listí a na tu položit fólii a na ni nasypat asi 10 cm vrstvu zeminy. Jednotlivě rostoucí rostliny můžeme po seřiznutí přikrýt také kbelíkem naplněným suchým listím. Stříšku z polystyrénu nebo kbelík je třeba zatížit.

Zimní kryt z polystyrénových desek

Většinou ve druhé polovině dubna rostliny začínají rašit a tak odstraníme zimní kryt. Odřežeme poškozené části rostlin.

V případě, že hrozí pozdní jarní mrazíky, rostliny na noc přikryjeme netkanou textilií. Pro podpoření růstu rostliny přihnojíme.

Seznamy odrůd odolných zimě jsou v literatuře velmi početné. Oč je klima v dané zemi mírnější, o to je seznam odrůd bohatší. Následuje výběr odrůd, které jsou ověřené v našich podmínkách.

ALICE HOFMANN
 CALEDONIA
 DOLLARPRINCESSIN
 DUNROBIN BEDDER
 FLASH
 HAWSKHEAD
 HOWLETT'S HARDY
 CHAMPION

LENA
 MARGARET
 MARGERY BLAKE
 MRS. POPPLE
 ROSE OF CASTILE
 ROSE OF CASTILE IMPROVED
 THERESE DUPIUS
 TOM THUMB

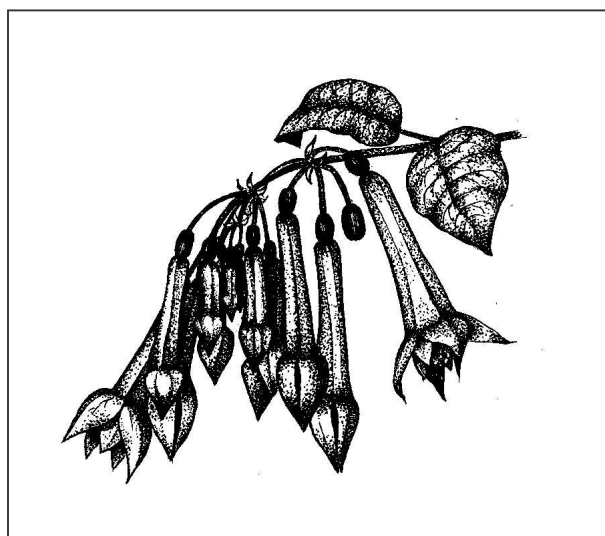
Triphyla hybridy

Záměrným křížením bylo kolem roku 1900 vyšlechtěno asi tisíc nových odrůd fuchsií, ale žádná z nich nebyla potomkem prvně objeveného druhu *F. triphyla*. V té době působil v Německu ve městě Göttingen velmi schopný zahradník Carl BONSTEDT. Jemu se poprvé podařilo úspěšně použít do křížení jako mateřskou rostlinu *F. triphyla*. Z křížení *F. triphyla* x *F. boliviana* nebo *F. triphyla* x *F. fulgens* vznikly hybridy, které mají nový typ květu. Tyto hybridy právě dávají přednost slunným stanovištím.

Pro triphyla hybridy jsou typické svazečky květů na konci větvíček. Jednotlivý květ má dlouhou květní trubku, krátké kališní lístky a malou korunu. Převládající barvou květu je oranžová nebo červená. Listy jsou na dotek sametové, tmavěji zbarvené a mnohé z odrůd mají rub listu červeno-fialový.

Prvním výsledkem křížení, které provedl Carl BONSTEDT, byla odrůda MARY. Úspěšnější byly odrůdy GÖTTINGEN, KORALLE a GARTENMEISTER BONSTEDT. Celkem vyšlechtil asi třináct triphyla hybridů. V poslední době roste zájem o tyto odrůdy, které velmi dobře snášejí slunce. Proto se jim také věnuje řada šlechtitelů a výsledkem jejich snažení jsou odrůdy triphyl v barvě purpurové, lilavé, baklažánové a dokonce i barvě bílé (OUR TED). Některé z nich se však velmi obtížně pěstují, ale jsou cenným zdrojem pro další šlechtitelskou práci.

Do této skupiny se mnohdy řadí odrůdy, které mají tvar květů jako pravé triphyly, ale květy vyrůstají z paždí listů. Pro běžného pěstitele fuchsií toto rozdělení nemá praktický význam, protože obě skupiny bohatě kvetou a velmi dobře snášejí slunce. Do pravých triphyl se svazečky květů na konci větvíček patří např.: KORALLE, THALIA, MARY, LEONHART VON FUCHS, GARTENMEISTER BONSTEDT, ANDEKEN AN HEINRICH HENKEL aj. Odrůdy podobné triphylám, kvetoucí z paždí listů, jsou např.: BILLY GREEN, ELFRIEDE OTT, ORIENT EXPRESS, AUGUST SIEBERT, WALZ TUBA aj.

Pravá triphyla s květy ve svazečku

Nepravá triphyla s květy v paždí listu

Téměř všechny odrůdy ze skupiny triphyl potřebují plné slunce, aby se mohly rozvinout do své krásy. Zejména jsou velmi působivé, pokud je vysadíme přes léto do záhonu. I když potřebují hodně slunce, přivítají přes poledne trochu stínu. Rovněž rostliny umístěné ve skleníku mohou trpět horkem. K jejich zastínění je možné použít například stínící síť. Existují i převisle rostoucí typy, které jsou velmi atraktivní v závěsných koších. Vysazujeme je po třech až pěti do koše. Mezi převisle rostoucí odrůdy patří např.: MANTILLA, TRUMPETER, LEONHART VON FUCHS aj.

Rozmnožování je stejné jako u ostatních skupin fuchsií. Triphyly většinou špatně přirozeně větví, avšak nesnášejí zaštipování, protože potom do začátku květu potřebují deset až dvanáct týdnů. Na druhou stranu mají jednu velmi dobrou vlastnost, a to, že bohatě raší z kořenové části a vytvářejí tak stále keřovitý tvar. Proto je lepší u starších exemplářů úplně odstranit staré větve. U převisle rostoucích odrůd tato vlastnost často chybí, proto se musí zaštipovat. Nejdříve zaštipneme polovinu z výhonků, druhá polovina nám brzy vykvete a zaštipnuté výhonky mají čas se rozvětvit a nasadit poupata. Přihnojování je obdobné jako u ostatních odrůd fuchsií. Od začátku rašení používáme kombinované hnojivo bohatší na dusík, od počátku kvetení hnojivo bohatší na fosfor a draslík.

Ovšem přezimování probíhá na rozdíl od běžných odrůd fuchsii poněkud rozdílně. Triphyly neprořezáváme, odstraníme pouze dlouhé stopky, které během léta nesly svazky květů. Teplota prostoru, kde rostliny přezimujeme, by měla být v rozmezí 8 až 12 °C a s dostatkem světla. Staré, velké rostliny snesou na podzim i seříznutí asi o třetinu a uložení přes zimu při teplotě okolo 4 °C.

Z početného zastoupení této skupiny fuchsii je možno uvést následující odrůdy.

AUGUST SIEBERT	MANTILLA
BAKER'S TRI	MARY
BILLY GREEN	NORTHUMBRIAN PIPES
BORNEMANN'S BESTE	ORIENT EXPRESS
BRIGHTON BELLE	OUR TED
CALUMET	PRÄSIDENT WALTER MORIO
EARL OF BEACONSFIELD	PUSSYCAT
ELFRIEDE OTT	SCHONBRUNNER
ERIKA KÖTH	SCHULJUBILÄUM
FANFARE	THALIA
FRANO BONSTEDT	TRAUDCHEN BONSTEDT
GARTENMEISTER BONSTEDT	TRUMPETER
GOLDEN ARROW	VIVIAN HARRIS
GÖTTINGEN	WALZ FLUIT
GRASMERE	WHITEKNIGHT'S CHEEKY
LEVERKUSEN	WHITEKNIGHT'S RUBY

Odrůdy fuchsii podle barev

Abychom se mezi pestrou nabídkou několika tisíc odrůd vyznali, dávají šlechtitelé svým výpěstkům jména. Podle jména si můžeme lépe zapamatovat, jakou má odrůda barvu, jak asi roste a jakou péči vyžaduje.

Registrací názvů fuchsii je celosvětově pověřena Americká fuchsiová společnost, která je od roku 1967 mezinárodním registračním orgánem. Cílem registrace je zamezení rozšiřování různých odrůd pod stejným jménem nebo aby stejná odrůda nebyla nabízena pod více jmény. Registrace bohužel není povinná a tak z každoročně vyšlechtěných několika stovek hybridů je registrováno pouze asi okolo 150 nových jmen fuchsii.

Pro snadnější orientaci při popisu květu fuchsie nejdříve pojmenováváme barvu kališních lístků a potom barvu korunky květu. Například, když mluvíme o červenobílé fuchsii, tak je nám jasné, že je to květ s červenými kališními lístky a bílou korunkou. Dále v popisech odrůdy nalezneme typ květu – jednoduchý, poloplňný, plný, typ růstu rostliny – vzpřímený, polopřevislý, převislý a případně označení zimovzdorná fuchsie nebo triphyla typ.

Pěstitelé a autoři knih o fuchsii rozřídili odrůdy podle barevnosti květů do mnoha skupin. Lze stanovit více než 20 barevných kombinací květů fuchsii. Pro praktickou orientaci nám postačí základní třídění do několika skupin. Všechny odrůdy uvedené v této publikaci by se měly v České republice vyskytovat.

Fuchsie s bílými květy

V každé sbírce se nachází rostlina s bílými květy, které velmi přitahují naši pozornost. Pokud si chceme opatřit bíle kvetoucí fuchsii, měli bychom mít větší zkušenosti s pěstováním fuchsii. Bílé fuchsie jsou mnohem citlivější než fuchsie ostatních barev a vyžadují zastíněné stanoviště. Chtějí umístít tak, aby měly pouze ranní a večerní slunce a aby na ně nepršelo. Prudké polední slunce zabarvuje mnohé odrůdy do růžova a dešťové kapky způsobují hnědé skvrny na květech. Některé z bělokvětvých odrůd mají u plně rozvinutých květů lehký narůžovělý nádech kališních lístků. Takovými zástupci jsou ANNABEL nebo PINK MARSCHMALLOW.

Zde nalezneme, stejně jako v ostatních barevných skupinách, fuchsie s jednoduchými, poloplňnými a plnými květy, od drobnokvětých po velkokvěté. Také forma růstu je v celé šíři možností. Od vzpřímené odrůdy TING-A-LING, přes polopřevislou MARTINE JACOB až po kaskádovitě

převislou odrůdu WHITE KING. Vždy nás zaujmou svojí nevšední krásou. Bílá barva je přítomná i u botanický druhů fuchsii. Velmi rozšířenou a kromě toho také zimovzdornou je *F. magellanica* var. *alba*, která má čistě bílé kališní plátky a korunku s jemným růžovým nádechem. Bíle také kvete *F. obconica*, *F. thymifolia* ssp. *minimiflora* a *F. thymifolia* ssp. *thymifolia*.

ALASKA	PINK MARSCHMALLOW
ANGELS' DREAM	SEBASTOPOL
ANNABEL	SLEIGH BELLS
BIANCA	SNOWSTORM
BOBBY SHAFTOE	SUMMER SNOW
CONFECTION	TIFFANY
FLYING CLOUD	THING-A-LING
FRANK UNSWORTH	WHIRLAWAY
LA BIANCA	WHITE KING
OUR TED	WHITE QUEEN

Fuchsie s červenofialovými květy

Typickou barvou fuchsii je fialová. V barevné kombinaci červené a fialové existuje několik set odrůd od malokvětých po velkokvěté, od jednoduchých po plnokvěté, od vzpřímených po převislé. Velmi častým druhem používaným do křížení byla *F. magellanica* var. *gracillis*, která vnesla fialovou barvu do tehdy vznikajících odrůd fuchsii. Asi do druhé světové války platilo, že čím tmavší fialová barva, tím odrůda lépe snáší slunce. Ale dnes se již na to nemůžeme spoléhat, protože nové odrůdy mají mnohdy velmi složitý původ.

ABBÉ FARGES	GYPSY QUEEN
AVALANCHE	LADY BOOTHBY
BEACON	MARGARET
BERBA'S DELIGHT	MRS. POPPLE
BRUTUS	PHENOMENAL
COVER GIRL	ROYAL PURPLE
DARK EYES	ROYAL VELVET
DOLLARPRINCESSIN	SUNRAY
DON PERALTA	TOM THUMB
EMPRESS OF PRUSSIA	VOO-DOO
GENERAL MONK	WALZ HOORN
GRÜSS AUS DEM BODETHAL	WINSTON CHURCHILL

Fuchsie s červenobílými květy

Červenobílé fuchsie jsou hodně nápadné, protože jejich světlá barva se velmi pěkně odráží od zeleně listů. Je i zřetelně vidět rozdílná stavba květů. V závěsných koších se uplatní převislé formy růstu především s plnými červenobílými květy, například nádherná je SWINGTIME. Jednoduchý tvar květu má IMPUDENCE, která má korunní plátky téměř vodorovně rozložené a tak ukazuje svazeček červených tyčinek. Vybrat si v této skupině některou z odrůd je velmi nesnadné, protože všechny jsou opravdu krásné.

AUDREY HEPBURN	LADY THUMB
CHINA DOLL	MEDUSA
CITATION	RED RIBBON
DR. TOPINARD	SCHNEEKOPPEN
FLOCON DE NÉIGE	SNOWCAP
GOLDEN SWINGTIME	SPRING BELLS
HULA GIRL	SWINGTIME
IMPUDENCE	TAUSENDSCHÖN
JACK OF HEARTS	TEXAS LONGHORN
LASSIE	TOLLING BELL

Fuchsie s bíločervenými květy

Také tato barevná kombinace bílých kališních lístků a červené korunky je velmi častá a oblíbená pro svůj kontrast k zeleným listům. Můžeme vybírat od velkokvětých, plnokvětých až po malokvěté s jednoduchou stavbou květu. Rovněž červená barva má mnoho odstínů, od tmavě vínově červené až po cihlově červenou. Téměř nejčastěji se setkáváme s cihlově červenými květy odrůdy DEUTSCHE PERLE.

CARNIVAL	JUNO
CASCADE	MINIROSE
CELIA SMEDLEY	PATRITIA ANN
CHECKERBOARD	PINK TEMPTATION
DEUTSCHE PERLE	RASPBERRY
DIANA WILLS	ROUGH SILK
EUSEBIA	SATELLITE
GESAUSEPERLE	SEVENTH HEAVEN
FROSTED FLAME	SNOWFIRE
JOY PATMORE	WATERMYPH

Fuchsie s růžovými květy

Tato barva je opravdu potěšením pro oči a velkým lákadlem pro pěstitele fuchsii. Bohužel i pro tuto barevnou skupinu platí, že oči jsou krásnější, o to víc jsou citlivější a náročnější na pěstování. Růžově kvetoucí fuchsie, stejně jako bílé nebo jemně pastelově zbarvené, bychom měli umístit na světlém, ale zastřešeném místě. Jemné barvy květů jsou jinak po dešti znehodnoceny hnědými skvrnami. Je jim třeba věnovat stále zvýšenou pozornost. Pravidelná zálivka a přihnojování, úměrné zaštipování je podmínkou úspěchu při pěstování těchto nádherných fuchsii.

ANGELA LESLIE	LEVERKUSEN
AQUARIUS	MARCUS GRAHAM
BEACON ROSA	NINA WILLS
BILLY GREEN	ORIENT EXPRESS
COUNTRY GIRL	PINK CLOUD
ELFRIEDE OTT	PINK GALORE
FIRST LADY	PUSSYCAT
GLENDALE	SOUTH GATE
GRASMERE	TRUMPETER
JOAN PACEY	WALZ RATEL
Laurie	ZIEGFELD GIRL

Fuchsie s pastelovými barvami květů

Do této skupiny jsou zahrnuty odrůdy fuchsii s jemnými pastelovými barvami květů. Kališní lístky jsou buď čistě bílé, což je řídké, nebo mají růžový nádech. Korunní lístky mohou být potom bílé, růžové, levandulové, modré nebo fialové. Opět tato skupina fuchsii vyžaduje naši zvýšenou péči. Rostliny chtějí světlé, ale ne přímo osluněné místo. Vhodné je i zastřešení, aby silnější déšť nepoškodil květy. I při zalévání dáváme pozor, abychom nepokropili květy. Pravidelně přihnojujeme a pokud je třeba lehce v létě starší keřky prostříhneme, soustavně odstraňujeme staré květy a tvořící se bobule.

Fuchsie s růžovou a bílou barvou

ABT KOLOMAN HOLZINGER	LINDA GOULDING
ANGELS´ DREAM	MARGHARITA
CLOVERDALE PEARL	MISS CALIFORNIA
COLLINGWOOD	SO BIG
EL CAMINO	SOPHISTICATED LADY
EVENSONG	SUPER SPORT
FLOWERDREAM	WHITE SPIDER

Fuchsie s bílou a růžovou barvou

AMELIE AUBIN
BELLE DE LISSE
ELEANOR LEITHAM
HAWKSHEAD
HIDCOTE BEAUTY
IMPALA

KIWI
MICKY GOULT
SHADY LADY
SULTAN
VANITY FAIR
WHITEKNIGHT'S PEARL

Fuchsie s bílou a levandulovou barvou

BRITISH STERLING
CLAIRE EVANS
CLIFF'S UNIQUE
DELTA'S RIEN
DOROTHEA FLOWER
FEY
FIRST KISS

LUCINDA
LADY KATHLEEN SPENCE
MOONRAKER
QUEEN VICTORIA
THE RIVAL
TROIKA
VIOLET BASSET-BURR

Fuchsie s bílou a modrofialovou barvou

BLUE MIRAGE
BON ACCORD
CARMEL BLUE
DAVID LOCKYER
ESTELLE MARIE
FIONA
JOY PATMORE

LA CAMPANELLA
LENA
MARIN GLOW
PINCH ME
QUASAR
ROSE OF CASTILE
STANLEY CASH

Fuchsie s růžovou a levandulovou, modrou nebo fialovou barvou

ABIGAIL
AMBASSADOR
AUNTIE JINKS
BLUSH OF DOWN
CONSTANCE
COQUET DALE
DOROTHY
DRAMA GIRL
GAY FANDANGO
JEAN EVART
LADY IN GRAY
LADY ISOBEL BARNETT

LISA
LOLITA
MELODY
MONTEZUMA
MRS. LOWELL SWISHER
PRESIDENT LEO BOULLEMIER
SMALL PIPES
TUONELA
VOBEGLO
WALZ BLAUWKOUS
WALZ DUIMELOT
WALZ WAARDIN

Fuchsie s baklažánově zbarvenými květy

Je to nová barevná skupina odrůd fuchsií s temně fialovou barvou. Její název je odvozen od zabarvení plodu baklažánu. První odrůdy takto zbarvených fuchsií pocházely z Anglie z konce 80. let minulého století a byly velmi vzácné. Dnes již existuje řada odrůd s květy baklažánové barvy. Zkušenosti ukazují, že se jim na plném slunci příliš nedaří. Ale umístíme je na velmi světlé místo. Původ této barvy pochází z botanických druhů sekce Skinnera, které šlechtitelé křížili mezi sebou. V této sekci jsou čtyři druhy, z nichž nejznámější jsou *F. excorticata* a *F. perscandens*. Vyskytují se jen na Novém Zélandu.

DELTA'S KO
FOOLKE
GERHARDA'S AUBERGINE
HERMAN DE GRAAFF

MELANIE
PURPERKLOKJE
RATATOUILLE
WHITEKNIGHT'S CHEEKY

Fuchsie s oranžovými květy

Další velmi krásnou a nápadnou barvou květů fuchsii je oranžová. Tato barevná skupina velmi dobře snáší slunce. Odstíny oranžové jsou v rozmezí od cihlově červené až po tmavou oranžovou barvu triphyla hybridů. A jak již víme, tak triphyla hybridy vyžadují slunečnou polohu. První fuchsie, která byla objevena Charlesem PLUMIERem, *Fuchsia triphylla flore coccinea* byla také oranžové barvy. A mezi botanickými fuchsiami je také řada druhů s oranžovými květy. Proměnlivost stavby květu a růstových forem je stejná jako u všech barevných skupin. Zvláštní péči tyto odrůdy nevyžadují, kromě triphyla hybridů. Zcela normálně je zaštipujeme, pravidelně přihnojujeme a zaléváme, odstraňujeme staré květy a plody. Během léta je můžeme lehce prořezat.

BICENTENNIAL	LORD LONSDALE
CHANG	MAZDA
CLAIR DE LUNE	MRS. W. RUNDLE
DAISY BELL	ORANJE VAN OS
DANZING FLAME	PRINCE OF ORANGE
GARTENMEISTER BONSTEDT	SALMON GLOW
GOLDEN GLOW	SWANLEY YELLOW
GÖTTINGEN	TANGERINE
KORALLE	THALIA
LECHLADE ROCKET	WALZ LUIT
LEONHART VON FUCHS	WALZ MANDOLINE

Fuchsie s červenými květy

Na tomto místě je nutné se zmínit o nejznámější české fuchsii s názvem MÁRINKA, která stále patří mezi standardní odrůdy většiny pěstitelů fuchsii celého světa. Jedna z nejbohatěji kvetoucích převislých odrůd je typická jednotným červeným zbarvením všech částí květu. Kališní a korunní lístky, pestík i tyčinky jsou zářivě červené. Při pohledu dovnitř květu si můžeme všimnout pravidelného čtvercového uspořádání korunních lístků. MÁRINKU vyšlechtil roku 1890 vrchnostenský lékař ŠTIKA působící v Herálci u Humpolce.

ACHIEVEMENT	LOEKY
CALEDONIA	MANTILLA
CASPAR HAUSER	MÁRINKA
EMPRESS OF PRUSSIA	MARY FAIRCLO
FLASH	PHYLLIS
GOLDEN MARINKA	SANTA CRUZ
HINNERIKE	TRAILING QUEEN
KWINTET	VIVIAN HARRIS

Fuchsie pestrolisté

Obtížně by se hledala sbírka fuchsii, kde by chyběla pestrolistá fuchsie. Listy těchto odrůd mohou mít nažloutlou, téměř bílou nebo i načervenalou kresbu. Takto zbarvené rostliny jsou označovány jako panašované. Odborným termínem pro ně je chiméra. Příčinou tohoto zbarvení je, že v části buněk listů se netvoří zelené barvivo, chlorofyl.

Pro pestrolisté odrůdy fuchsii musíme také pečlivě vybírat stanoviště. V silném stínu rostou bujněji zelené části listů. Na přímém slunci nezelené části listů trpí více slunečním zářením. I při hnojení musíme být opatrní, protože nadměrné přihnojování dusíkem jednostranně podporuje růst zelených buněk. Rovněž i při zálivce musíme dávat pozor, protože se na panašovaných listech snadno objevují skvrny způsobené kapkami vody nebo i vlivem postřiků. Celkově růst panašovaných rostlin není tak bujný jako u rostlin s listy zcela zelenými. Přesto je pěkné pěstovat některou odrůdu z této skupiny fuchsii. Většinou mají červenofialové, jednoduché květy, ale existují i zde krásné plnokvěté odrůdy.

ARCADIA GOLD	HERALD ANGELS
CHARMING	IGLOO MAID
GOLDEN LA CAMPANELLA	SAMSON
GOLDEN MARINKA	SUNRAY
GREEN AND GOLD	TROPIC SUNSET

Závěr

Sumář základních informací vznikl jako poděkování panu faráři Jiřímu MRÁZovi za jeho celoživotní lásku k fuchsím a také jako pomoc nadšeným pěstitelům fuchsií, aby radost z jejich květů u nich trvala co nejdéle.

Seznam použité a doporučené literatury

- ANONYM: Kälschutz für Fuchsien in: Jahrbuch der Deutschen Dahlien -, Fuchsien - und Gladiolen Gesellschaft, 1984,
- BARNES Bill: The New A to Z on Fuchsias, National Fuchsia Society Inc., USA, 1976, 249 s.
- BARTLET George: Fuchsias For House and Garden, Ramsbury 1990, 129 s.,
- BARTLET George: Fuchsie, Praha 2000, 80 s.,
- BOULLEMIER Leo B.: A Plantsman's Guide to Fuchsias, London 1989, 128 s.,
- BOULLEMIER Leo B.: Addendum No. 1 to The 1991 Edition of The Check List of Species, Hybrids and Cultivars of The Genus Fuchsia, British Fuchsia Society 1995, 94 s.,
- BOULLEMIER Leo B.: The Check List of Species, Hybrids and Cultivars of The Genus Fuchsia, Revised Edition, Blandford 1991, 453 s.,
- De GRAAFF Herman J.: Fuchsie, Čestlice 1999, 144 s.,
- GRUND Willi, GRUND Ingeborg: Fuchsia - Hybrida, Reutlingen 1991, rukopis, 129 s.,
- HEINKE Reinhard: Fuchsien: so gedeihen und blühen sie am besten, München 1989, 63 s.,
- HIEKE Karel: Fuchsie, Praha 1969, 104 s.,
- HIEKE Karel: Průhonický sortiment Fuchsia x hybrida Voss 1967 - 1970, Acta Průhoniana 23, 1970, 196 s.,
- HLUCHÝ Milan, ZACHARDA Miroslav: Prostředky a systémy biologické ochrany rostlin, Brno 1994, 80 s.,
- HRUBÁ Jarmila: Povídaní o fuchsiích, Ústí nad Orlicí 2001, 80 s.,
- KUMMERT Fritz: Winterharte Fuchsien in: Jahrbuch der Deutschen Dahlien -, Fuchsien - und Gladiolen Gesellschaft, 1982,
- LOKAJ Zdeněk, ŠAFRÁNKOVÁ Ivana: Rostliny léčí rostliny – Příprava posilujících prostředků k ochraně rostlin, Praha 1995, 64 s.,
- LORENZ Ignaz, RAFFEINER Isidor: Fuchsien in und aus Österreich, Lorenz 1996, 100 s.,
- MANTHEY Gerda: Schöne Fuchsien, Ulmer Stuttgart 1989, 95 s.,
- MARGRAF Klaus: Nemoci rostlin, Praha 2001, 64 s.,
- MRÁZ Jiří: Pěstování zimovzorných fuchsií, ústní sdělení, 1992,
- NIJHUIS Miep: Fuchsias The Complete Handbook, London 1994, 271 s.,
- NIJHUIS Miep: Fuchsien – Atlas 1000 Sorten in Farbe, Ulmer Stuttgart 1994, 177 s.,
- RYŠÁN Miloslav: Bonsaj, Praha 1985, 160 s.,
- SAUNDERS Eileen: Wagtails Book of Fuchsias, Vol I - V, 1971 - 1987, 559 s.,
- SCHNEDL Elisabeth und Hans: Wildformen der Fuchsie, Graz 1997, 76 s.,
- SCHNEDL Elisabeth und Hans: Mit Fuchsien durchs Jahr, Graz 2000, 48 s.,
- SMRŽ Oskar: Dějiny květin I - IV, Chrudim 1923 - 1924, 600 s.,
- SPURNÝ Jiří, ŘÍHA Karel: Pokyny k ochraně okrasných rostlin, Praha 1996, 132 s.,
- STEVARTOVÁ Christine: Bonsai, Praha 1991, 112 s.,
- SYDNOR Al: Hardy Fuchsias, American Fuchsia Society, 1996,
- TALICH Pavel: Zimovzorné fuchsie v podmínkách jižních Čech, Diplomová práce ČZS, 1997, str. 30,
- TICHÁ Hana: Metodická příručka pro ochranu rostlin – Okrasné rostliny, Brno 1998, 154 s.,
- TICHÁ Klára: Biologická ochrana rostlin, Praha 2001, 88 s.,
- TOMLINSON Harry: Bonsaje, Praha 1995, 224 s.,
- VOTÝPKA Jindřich: Pokojová bonsai, Praha 1994, 32 s.,
- WELLS George: Fuchsias A Wisley handbook, Cassell 1989, 64 s.,

American Fuchsia Society Bulletin
British Fuchsia Society Bulletin

Adresy vybraných fuchsiových společností

DEUTSCHE FUCHSIENGESELLSCHAFT (DFG)

Geschäftsführer Hans Peter PETERS, Pankratiusstrasse 10, D-31180 Giesen,

DEUTSCHE DAHLIEN-, FUCHSIEN- UND GLADIOLEN GESELLSCHAFT (DDFGG)

Geschäftsführer Bettina VORBECK, Maasstrasse 153, D-47608 Geldern,

NEDERLANDSE KRING VAN FUCHSIAVERIENDEN

Secretaris F. A. van MAMEREN, Varenstraat 9, EK Geldrop, NL-5662,

ÖSTERREICHISCHE GARTENBAU-GESSELLSCHAFT, SEKTION V – FUCHSIENFREUNDE

Sektionobman Ing. Rainer KLEMM, A-8250 Voralpe 368, Österreich,

SLOVENSKÁ SPOLOČNOSŤ PESTOVATEĽOV FUCHSIÍ

Výbor spoločnosti, Rajská ul. 78/16, 962 62 Sása, Slovensko,

SOCIÉTTE FRANCO EUROPÉENNE DE FUCHSIAPHILIE

1 Rue de la Convention, F-93 120 La Courneuve, France,

SOCIÉTTE NATIONALE D'HORTICULTURE DE FRANCE, SECTION FUCHSIA

President Bernard GAUCHER, 84 Rue de la Grenelle, F-75007 Paris, France,

THE BRITISH FUCHSIA SOCIETY

Secretary Mr. Peter DARNLEY, P.O.Box 1068, Kidderminster DY 11 7 SA UK,

THE AMERICAN FUCHSIA SOCIETY

County Fair Building, 9th Avenue & Lincoln, San Francisco, CA 94122, USA.

Fuchsie na Internetu

www.american-fuchsia-soc.org American Fuchsia Society
www.banksterrace.ndo.co.uk/links/ Northumberland Fuchsia Society
www.bcfuchsiasociety.com Fuchsia and Begonia Society
www.bonsaisite.com/fuchsia.html Bonsai Site
www.botany.com/fuchsia.html Encyclopedia of Plants
www.cfqs.freereserve.co.uk Coventry Fuchsia and Geranium Society
www.crescentbloom.com/II/A/16.htm Fuchsia Societies
www.dfs-fuchsia.dk/dansk_fuchsia_selskab.htm Dansk Fuchsia Selskab
www.eurofuchsia.org Euro Fuchsia
www.find-that-fuchsia.co.uk Find that Fuchsia
www.fuchsia.dk Fuchsia-Skulpturhaven i Randers
www.fuchsialand.f2s.com Alfie's Fuchsialand
www.fuchsiamagic.co.uk Fuchsia Magic
www.fuchsia-online.de Fuchsia Online
www.fuchsieresint.org Fuchsia Research International
www.fuchsie.org Slovak Fuchsia Society
www.gardencom.com/ffuchsia.html Fuchsia Garden Directory Page
www.hardanger-fuchsia.no Hardanger Fuchsia
www.geldersefuchsia.info Gelderse Fuchsia Info-site
www.kulturberichte.de/topfpflanzenkulturen/fuchsia/fuchsia.htm Kulturberichte
www.mnhn.fr/expo/fuchsia Fuchsia Botaniques
www.mobot.org/manual.plantas/025991/G025991.html Manual de la Flora Costa Rica
www.nfsnz.orcon.net.nz National Fuchsia Society of New Zealand
www.oregonfuchsia.com Oregon Fuchsia Society
www.scisoc.org/resource/common/names/fuchsia.htm The American Phytopathology Society
www.thebfs.org.uk The British Fuchsia Society
www.visual-web.no/nfs/ Norsh Fuchsia Selskab

www.fuchsie.cz Zahradnictví Tomáš Petro
www.fuchsie.kvalitne.cz Zahradnictví Dafral s.r.o.
www.fuchsie.wz.cz Fuchsie
www.fuchsieliberec.unas.cz Fuchsie Liberec
www.mujiweb.atlas.cz/www/fuchsietrest Fuchsie Třešť
www.zamek-buchlovice.cz Fuchsie na zámku